पुनर्वास नगरपालिकाका नगर उप प्रमुख श्री भूलिया कुमारी रानाज्युबाट आ.व.२०८१/०८२ को लागि प्रस्तुत गरिएको वार्षिक निति, कार्यक्रम तथा वजेट

गरिमामय नगर सभाका सभा अध्यक्ष ज्यू, नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु, प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत ज्यू, पत्रकार ज्यूहरु, शाखा प्रमुख तथा सम्पुर्ण राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरु, लगायत उपस्थित सम्पूर्ण महानुभावहरुमा १५ औं नगरसभामा हार्दिक स्वागत गर्दछु ।

सर्वप्रथम म यस नगरसभाको महत्वपूर्ण घडिमा नेपालको ब्यवस्था परिवर्तनका लागि विभिन्न काल खण्डमा भएका प्रजातान्त्रिक, लोकतान्त्रिक आन्दोलनहरुमा देशका लागि आफ्नो प्राण आहुती गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्नुका साथै शहिद परिवारजनमा हार्दिक सम्मान प्रकट गर्न चाहान्छु । राष्ट्रियता, स्वाधीनता, लोकतन्त्र, सामाजिक न्याय, समानता र समृद्धिको लागि संघर्ष गर्नुहुने नेपाली नागरीक र नेतृत्व गर्नुहुने शिखर ब्यक्तित्वहरुप्रति हार्दिक आभार तथा सम्मान प्रकट गर्दछु ।

गरिमामय नगर सभाका सभा अध्यक्ष ज्यू लगायत सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
निर्वाचन मार्फत पुनर्वासी जनताले दिएको जिम्मेवारी सदैव तनमनका साथ निस्वार्थ ढंगले हाम्रो स्रोत साधनले भ्याय सम्म पुरा गर्ने प्रतिवद्धता ब्यक्त गर्नुका साथै पुनर्वासको सर्वाङ्गिण बिकासका लागि सदैव यहाँहरुको साथ सहयोगका साथै सकारात्मक उचित सुझाव सल्लाहको पनि अपेक्षा गर्दछु ।

श्रदय नगर सभाका अध्यक्ष एवंम नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,
यस पुनर्वास नगरपालिकाको पन्ध्रौ नगर सभा समक्ष पुनर्वास नगरपालिकाको वार्षिक नीति, कार्यक्रम तथा वजेट पेश गर्न पाउँदा खुसि ब्यक्त गर्नुका साथै पुर्ण कार्यान्वयनमा आउने कुरामा बिश्वस्त भएका छौं । बहुभाषिक, बहुधार्मिक बहुसास्कुतिक तथा बहुजातिले भरिपूर्ण सूदुर पश्चिम प्रदेशको छुट्टै पहिचान बोकेको पुनर्वास नगरपालिकाको चौतर्फि विकासमा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोग र सर्मथन गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरुमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

नेपालको संविधान २०७२ को अनुसूची ८ मा रहेका स्थानिय तहको एकल अधिकारका सूची अन्तरगत २२ वटा र अनुसूची ९ मा रहेका १५ वटा साझा अधिकारका सूची, नेपाल सरकारको सोहौ योजना, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारले घोषणा गरेको आगामि आ.व. २०८१/०८२ को बजेट तथा कार्यक्रम, क्षेत्रगत मन्त्रालयको नीति तथा कार्यक्रम, दिगो विकासको लक्ष्य, नेपाल सरकार संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको १० वर्षे रणनैतिक योजना, राष्ट्रिय प्रतिबद्धताहरु, अन्तराष्ट्रिय स्तरमा गरिएका बाचा, सन्धि सम्झौता, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ र यस पुनर्वास नगरपालिकाको आफ्ना र अन्य कार्यक्रमबाट प्राप्त हुने श्रोत एवंम सुझाबहरुलाई समेत आधारमानि आगामी आ.व. २०८१/०८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरिएको छ । तयार भएको नीति, कार्यक्रम तथा बजेट यस गरिमामय नगर सभा समक्ष पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

सर्वप्रथम चालु आ.व.२०८०/०८१ को हालसम्मको मुख्य प्रगति समिक्षा बुंदागत रूपमा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

१३ औं र १४ औं नगरसभाबाट आ.व.२०८०/०८१ का लागि नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र आन्तरीक श्रोत गरी नगरपालिकाको सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम रू. ७७,८१,६४,०००/- मा संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारको थप सशर्त अनुदान प्राप्त भई आर्थिक वर्षको जेष्ठ मसान्त सम्ममा कुल ७७ करोड ८५ लाख ७१ हजार विनियोजन

भएको मध्ये ४२,८६,२५,८९८.४२ अक्षेरुपी बयालिस करोड छयासी लाख पच्चिस हजार आठ सय अन्ठानब्बे रुपैया बयालिस पैसा अथवा कुल वजेटको ५५.०५% खर्च भएको छ। चालु आ.व. २०८०/०८१ को जेष्ठ मसान्तसम्मको खर्चको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दा चालु आ.व.को असार मसान्त सम्ममा कुल आयको लगभग ७५% देखि ८०% खर्च हुने अनुमान गरिएको छ।

चालु आ ब २०८०/२०८१ को जेष्ठ मसान्त सम्मको वास्तविक आय तपशिल अनुसार रहेको छ।

तपशिल

सि नं	स्रोत समूह	स्रोत	अनुमानित आय	हाल सम्मको आय	आउन बाँकि
१	संघिय सरकार	समानिकरण	१४,७७,००,०००	१०,९४,६०,४७०	३,८२,३९,५३०
२	प्रदेश सरकार	समानिकरण	१,३१,३३,०००	९८,४९,७५०	३२,८३,२५०
३	संघिय सरकार	राजश्व बाँडफाड	१२,३२,३१,०००	९,११,५५,६११	३,२०,७५,३८९
४	प्रदेश सरकार	राजश्व बाँडफाड (सवारी साधन)	१,०७,१६,०००	७३,२८,११४	३३,८७,८८६
५	आन्तरिक आय	राजश्व संकलन	३८५,००,०००	३,०८,४७,१८१	७६,५२,८१९
६	स्थानिय राजश्व बाँडफाँड	घर जग्गा रजिष्ट्रेशन	१,३०,००,०००	२,३३,३१,१९८	१,०३,३१,१९८ बढी आएको

आन्तरीक आयतर्फः चालु आ.व. २०८०/०८१ मा ३,८५,००,०००/- तिन करोड पचासी लाख (अल्या वाहेक) आन्तरिक आय अनुमान गरिएकोमा चालु आ.व. २०८०/०८१ को जेष्ठ मसान्त सम्ममा सम्पत्तीकर, व्यवसाय कर, घर वहाल कर, घर रजिष्ट्रेशन कर, सेवा शुल्क, दस्तुर, सम्पत्ती वाँडफाँड र अन्य गरी कुल ३,०८,४७,१८१ रुपैया अक्षेरुपी तिन करोड आठ लाख सतचालिस हजार एक सय एकासी रुपैया आम्दानी भएको छ। जुन हाम्रो अनुमानको ८०.१२ प्रतिशत हुन आउछ। यसरी हेर्दा राजश्व अनुमानको ८५ देखि ९० प्रतिशत रकम उठ्न सक्ने अनुमान गरिएको छ।

चालु आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ को जेष्ठ मसान्त सम्मको विषयगत क्षेत्रको प्रगति विवरण

रकम रू.मा

क्र.सं.	विषयगत क्षेत्र	विनियोजन रकम	खर्च	खर्च प्रतिशत	वांकी मौज्दात
१	आर्थिक विकास	४,२५,९५,५००/-	१,४०,८९,७१४/-	३३.०८%	२,८५,०५,७८६/-
२	सामाजिक विकास	३४,१५,१६,०००/-	२१,६३,१५,२५६.४०	६३.३४%	१२,५२,००,७४३.६०
३	पूर्वाधार विकास	२०,७२,३४,५००/-	८,९४,१५,२४६.	४३.१५%	११,७८,१९,२५४.
४	सुशासन तथा अन्तरसम्वन्धित क्षेत्र	१,१९,००,०००/-	६५,११,९२०.	५४.७२%	५३, ८८,०८०
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	१७,५३,२५,०००/-	१०,२२,९३,७६२.०२	५८.३५%	७,३०,३१,२३७.९८
	कुल जम्मा	७७,८५,७१,०००/-	४२,८६,२५,८९८.४२	५५.०५%	३४,९९,४५,१०१.५८

भौतिक प्रगती समिक्षाः

बजेटका प्राथमिकताका क्षेत्रहरुः-

१. आर्थिक बिकास (कृषि,पशु,सहकारी,उद्योग बाणिज्य र पर्यटन विकास लघु उद्यम विकास)
२. सामाजिक विकास (शिक्षा,स्वास्थ्य,महिलाविकास,बालबालिका,ज्येष्ठनागरिक,अपाङ्ग दलित आदीबासी जनजाति)
३. विदुतिय समस्याको समाधान
४. वन वातावरण सरसफाई तथा फोहोरमैला ब्यवस्थापन
५. सुशासन
६. प्राकृतिक तथा मानविय विपद व्यवस्थापन
७. छिटो प्रतिफल दिने तथा दिगो विकासका लक्ष्यहरुलाई समेट्ने गरि कार्यक्रमको प्राथमिकिकरण गर्ने र अनुत्पादन क्षेत्रमा बजेट बिनियोजन गरिने छैन।

भएका मुख्य कामहरुः-

१. HEIFER संगको सहकार्यमा ३ बर्षे साझेदारीमा "कृषि र पशु विकासमा आधारीत सानाकिसान तथा यूवा उद्यमशिलता कार्यक्रम" को सुरवात भएको छ। जस अन्तर्गत समूह गठन समूहहरुलाइ आधारसिला तालिम सम्पन्न भएको छ ५६ वटा बाख्रा साथै १२ वटा वोका वितरण भएको छ। तरकारी तथा घासको बिउ वितरणका लागि खरिद भइ वितरण हुने तयारीमा रहेको।
२. पशुविकास शाखाबाट बिभिन्न तालिम सञ्चालन, ७ वटा गाई भैसी गोठ सुधार कार्यक्रम, ८ वटा उन्नत भैसी वितरण कार्यक्रम, १४४०० पशुलाई मेडीकल उपचार, ३६०० गाई भैसीमा कृतिम गर्भतन, १००० कुकुरलाई रेविज बिरुद्धको भ्याक्सीन र ७१ कुकुरलाई बन्ध्याकरण, २ वटा ट्रेबिज खोर निर्माण, ३०० गाई भैसीलाई सुत्केरी स्याहार भिटामिन बितरण आदी।
३. १४५ उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता भई केहीका काम सम्मपन्न गरी भुक्तानी भइसकेका र केही निर्माणको चरणमा रहेका।
४. भौतिक पुर्बाधार तर्फ मात्र कुल २१ वटा ठेक्का भई ठेक्का सम्झौता भएका जस मध्य २ वटा, वडा नं १० र ११ को बर्थिङ सेन्टर सहितको स्वास्थ्य चौकी र सिमरी दसरथ बस्ति सडक बाहेक केही निर्माण सम्पन्न भई भुक्तानी भईसकेका भने केही निर्माणको अन्तिम अन्तिम चरणमा रहेका।
५. गत आ ब मा ठेक्का सम्झौता भइ निर्माणको चरणमा रहेको कोल्ड स्टोरको पहीलो तला ढलान सम्पन्न भइ अघी बढेको
६. यसै आ व मा ७ वटा कार्यबिधि निर्माण भइ कार्यान्वयनमा रहेका
७. यस आ ब मा न्यायीक समितिमा कुल मुद्धा संख्या १६५ वटा ११६ वटा मुद्धा फर्छयौट भई मेलमिल समेत भई सकेका छन

८. लघुउद्यम बिकास शाखाबाट तालिम सञ्चालन भइ दुना टपरी बनाउने मेसिन बितरण कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन भइरहेको छ

९. कृषि बिकास शाखा मार्फत ५० प्रतिशत अनुदानमा सिचाइ, विउ बितरण, ७५ प्रतिशत अनुदानमा विषादी , एकल महिलालाई तरकारी उत्पादन प्रदर्शनी, नगर स्तरिय बिभिन्न तालिम आदी

१०.१ देखि ११ वडा मा हाल सम्म भूमिहिन सुकुम्बासी ५९५ भूमिहिन दलित ६०५ अब्यवस्थित बसोबासीको ७३८१ र सार्वजनिक जग्गा ७० गरी जम्मा गरी ८६५१ कित्ता नापजाँच भएको छ भने अहिले आयोग विघटन भएको भएतापनि फारामहरु रुजु हुने काम भइरहेको छ।

११.शिक्षा शाखाबाट २ वटा विद्यालयमा ICT प्रयोग शाला र २ वटा विद्यालयमा पुस्तकालय स्थापना गरीयो, कक्षा १ देखि ५ सम्म दिवा खाजा कार्यक्रम र ६ देखि १२ सम्मका लागि सेनिटरी प्याड बितरण, स्थानिय पाठ्यपुस्तक छपाई हुने भइरहेको, ५ वटा विद्यालयलाई कक्षा थप अनुमति दिइएको, ५० प्रतिशत अनुदानमा एक शिक्षक एक ल्याप्टप कार्यक्रम, दलित बिद्यार्थिहरुका लागि उच्च प्राबिधिक शिक्षाका लागि छात्रबृत्ति प्रदान, ५६ वटा विद्यालयका बालविकासका लागि अभ्यास पुस्तिका खरिद आदी गरिएको छ।

आ.व. २०८१/०८२ मा पुनर्वास नगरपालिकाले अवलम्वन गर्ने नीति, कार्यक्रम तथा बजेटका उद्देश्यहरु देहाय बमोजिम रहेका छन :

१. नगर क्षेत्रभित्र रहेका श्रोत, साधन, अवसरको उच्चतम प्रयोग गरी रोजगारी सृजना गर्ने,
२. नगर क्षेत्रभित्र हुने लैङ्गिक, सामाजिक, धार्मिक, जातीय आदिको विभेद, शोषण र अन्यायको अन्त्य गरि सभ्य समाजको निर्माण गर्ने,
३. नगर क्षेत्रभित्रका विविध जातजाती, धर्म, संस्कृति, चालचलन, रितिरिवाजका साथै धार्मिक, सास्कृतिक र प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण संबर्द्धन गरी पर्यटन पुर्वाधार निर्माण गर्ने,
४. नगर क्षेत्रभित्रका मूल सडक तथा सहायक सडकहरुको स्तरोन्नती, मर्मत संभार गरी बाह्रै महिना सञ्चालन हुने ब्यवस्था मिलाउने,
५. कम भोल्टेजबाट सृजित समस्याको समाधानका लागि उचित कदम चाल्ने,
६. आम नगरबासीका न्युनतम आधारभूत आवश्यकता परीपुर्ति गर्दै, गरीवि र पछौंटेपनको अन्त्य गर्ने,
७. ब्यवसायीक सिपको विकास गरी उद्यमशिलता जोड्ने,
८. आर्थिक, सामाजिक, राजनैतिक बञ्चितिकरणमा परेका समुदायको उत्थानमा बिशेष कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
९. आम नगरबासीहरुलाई आधारभुत स्वास्थ्य सेवा र शिक्षामा पहुँच सुनिश्चित गर्ने,
१०. सिचाई, यान्त्रिकरण, बिविधिकरण र बजारीकरण मार्फत कृषि क्षेत्रको विकासलाई जोड दिइनेछ,
११. आर्थिक, प्रशासनिक सुशासन कायम गर्न बिद्युतिय साशनलाई प्रवर्द्धन गर्ने ,
१२. शान्ति सुरक्षा तथा अमनचयनका साथै अपराध न्यूनिकरण र नियन्त्रणका लागि सम्भाबित जोखिम युक्त स्थानहरुमा CCTV क्यामरा जडान कार्यलाई बढवा दिईने।
१३. परम्परागत रुपमा अंगाल्दै आएको पशु पालनलाई ब्यवसायीकरण गरी दुध तथा मासुमा आत्म निर्भर हुने।
१४. नतिजा मुखि, दिर्घकालिन प्रभाव हुने प्रकृतिका योजनाका साथै रोजगारी सृजना हुने खालका योजना समाबेश गर्ने , आदि रहेका छन।

प्राथमिकताका क्षेत्रहरु

१. आर्थिक विकास,
२. पर्यटन प्रबर्द्धन क्षेत्रको विकास
३. सामाजिक विकास,
४. विद्युतिय समस्याको समाधान,
५. वन, वातावरण तथा सरसफाई,
६. सुशासन प्रबर्द्धन
७. प्राकृतिक तथा मानविय विपद ब्यवस्थापन आदि रहेका छन्।
८ . सेवा प्रबाहा, पुर्वाधार विकास , रोजगारी तथा उद्यमशिलता आदीमा संघ, प्रदेश , स्थानिय तह र विभिन्न दातृ संस्था सँगको साझेदारीमा सञ्चालन हुने कार्यक्रम

सम्मानित नगर सभाका अध्यक्ष ज्यू, नगर सभाका सम्पूर्ण सदस्य ज्यूहरु,

अव म आ.ब. २०८०/०८१ मा पुनर्वास नगरपालिकाले अवलम्वन गरेको निति, कार्यक्रमलाई क्षेत्रगत तथा उपक्षेत्रगत रुपमा प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।

आर्थिक विकास

कृषि तर्फ

- परम्परागत जीविकोपार्जन गर्नका लागि मात्र गरिने खेती प्रणाली भन्दा पनि आधुनिक तथा ब्यवसायीक खेति प्रणाली अवलम्बन गर्न कृषकलाई प्रोत्साहन गरिने छ।
- उपलब्ध स्थानीय स्रोत, श्रम, सिप र पुजिको उच्चतम प्रयोग गरी कृषिको व्यवसायीकरण र यान्त्रिकरणको माध्यामबाट उत्पादनमा वृद्धि गरी खाद्य अधिकार सहित खाद्य सुरक्षा सुनिश्चित गरिनेछ।
- अनियन्त्रित रुपमा आयात हुने अस्वस्थ तरकारी लगायतका खाद्य पदार्थ आयातमा न्यूनिकरण गर्न पहल गरिने छ।
- बेमौसमी तरकारी खेतिलाई प्रोत्साहन गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालनमा ल्याईने छ।
- एक वडा एक कृषि उत्पादन कार्यक्रमको अवधारणालाई अवलम्वन गर्दै विभिन्न संघ संस्थाहरुसँगको सहकार्यमा एक वडा एक कृषि उत्पादन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- कृषिको आधुनिकिकरणका लागि सिचाईमा विभिन्न किसिमका अनुदानका साथै आधुनिक कृषि औजारहरुमा अनुदानको ब्यवस्था गरिने छ।
- वास्तविक कृषकहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी कृषक पहिचान कार्यक्रम लागु गर्नुका साथै कृषि वीमा कार्यक्रममा जोड दिईने छ।
- वास्तविक कृषकको पहिचान गरी स्थानिय वातावरण सुहाउदो मागका आधारमा ब्यवसायिक कृषि तालिम प्रदान गरीने छ।
- उत्पादित बस्तुको वजारीकरण गर्न नगरपालिका द्धारा विभिन्न निकाय सँग सहजीकरण गरीनेछ।
- माटो परीक्षण कार्यक्रम सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- कृषि उत्पादनमा प्राङ्गारिक मलको प्रयोग गरी उत्पादन गर्ने कार्यलाई प्रोत्साहन गरिनेछ।
- मुक्त कमैया, मुक्त हलिया एकल तथा दलित महिला लगायत जीवनस्तर सुधारका लागि उनिहरुकै रोजाईको आयआर्जनका कार्यक्रमहरु छनौट गरी त्यस्ता कार्यक्रम संचालन गर्न अनुदान तथा समन्वयको व्यवस्था गरिनेछ।
- कृषि प्रविधि र बजार मूल्य सम्वन्धि सूचना प्रणाली (Agricultural Information System) थप प्रभावकारी बनाईनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्रका सम्भावना बोकेका बस्तुहरुको आधुनिकिकरण तथा ब्यवसायीकरण गर्दै सो बस्तुहरु तयार, धान, गहुँ, मकै, मसुरो, आलु तथा मौरीपालन, च्याउखेतिलाई क्रमिक रुपमा आत्मनिर्भर बनाउन मुल बीउ तथा उन्नत बीउ अनुदानमा बितरण गरी सहयोग गरिनेछ।
- कृषि उपज बजार तथा संकलन केन्द्र एवं शीत भण्डारको निर्माण गर्न सहकारीसँग समन्वय गरी कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्र सम्भाव्यता बोकेका बस्तु तथा क्षेत्रहरुको पहिचान गरी उपयुक्त कार्यक्रम लागु गरिनेछ।
- खेति योग्य जमिनलाई बाँझो राख्ने प्रवित्तिलाई निरुत्साहित गर्दै कृषिको दिगो एवं भरपर्दो योजना बनाई विभिन्न प्रकृतिका फलफूलको बगैचा, केरा खेती तथा उखु खेति सम्वन्धी अनुदान कार्यक्रमको सुरुवात गरिनेछ।
- कृषिमा आधारित उद्योगहरु स्थापना गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ। रोजगारीमा बृद्धिका साथै कृषि पर्यटनको विकासमा युवा कृषकलाई आकर्षित गर्ने खालका कार्यक्रमहरु संचालनमा ल्याईनेछ।
- उत्पादित बस्तुहरुलाई वजारीकरणका लागि पायक पर्ने ठाउँहरुमा हाटबजार तथा संकलन केन्द्र स्थापना गरी प्रवर्धन गरिनेछ।
- समग्र कृषि क्षेत्रको विकास गरि नगरपालिकालाई समृद्ध नगरपालिका बनाउनको लागि अल्पकालीन तथा दीर्घकालिन योजनाहरु तयार गरी कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा ल्याईने छ।
- ब्यवसायिक कृषि फर्म सञ्चालन गरि अघि बढेका कृषकहरुलाई प्रोत्साहनमुलक कार्यक्रम लागू हुनेछ।

- नगरपालिका क्षेत्र भित्र सम्भावना वोकेका कृषि उत्पादन र हरित गाउँ वनाउन तरकारी, खाद्यान्न, आलुबाली, फलफूल खेति, वीमा सम्वन्धी नगरस्तरीय तालिम र फिल्डमा समुह परिचालन र समस्या पहिचान गरि समाधानको लागि स्थलगत घुम्ति तालिम संञ्चालन गरिनेछ।
- संघ र प्रदेश सरकारको समन्वय र सहयोगमा बाली तथा कृषि बस्तुहरुलाई पकेट, ब्लक, जोन तथा सुपरजोन जस्ता उत्पादन केन्द्रको स्थापनामा जोड दिइनेछ।
- हरेक टोल टोल बस्तिहरुमा कृषक समूह वडा तथा नगरपालिकामा कृषक समन्वय समिति गठन गरिनेछ।
- वजारीकरण तथा कृषि उपज बजारको अनुगमन, नियमन तथा समन्वय गरिनेछ।
- उत्पादन र उत्पादकत्व बढाउन उचित किसिमको विद्युतिय सिचाईको ब्यवस्था गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- कृषि सेवालाई व्यवस्थीत बनाउन आवश्यक थप ब्यवस्था गरिनेछ।
- अनुदानको प्रयोजनका लागि मात्र दर्ता हुने वा भएका कृषि तथा पशुपंक्षी फरमहरुलाइ निरुत्साहीत गरिनेछ।

पशु विकास तर्फ

- पशुपंक्षीमा हुने विभिन्न जोखिम न्यूनिकरण गर्न बिभिन्न चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ।
- पशु विकाश शाखाबाट प्रदान गरिने अनुदानका कार्यक्रमहरुमा पशु वीमा अनिवार्य गरिने नीति अवलम्बन गरिने छ।
- पशु नश्ल सुधारको लागि कृतिम गर्भाधान गर्न तरल नाइट्रोजन, जमेको विर्य लगायतका सेवा तथा सामाग्रीको ब्यवस्थापन तथा प्रवर्धनका कार्यक्रमहरु थप प्रभाकारी बनाउदै लगिनेछ। सो को लागि गाई, भैसी र बाख्रामा कृतिम गर्भधान कार्यक्रमको निरन्तरता, क्षेत्र विस्तार, प्राविधिकको दक्षता वृद्धि र आवश्यक उपकरण उपलब्ध गराईने नीति दिईने छ।
- कृषकहरुको सीप विकास गर्न विभिन्न तालिम सञ्चालन गरी दूध, माछा, मासु र अण्डामा आत्म निर्भर हुने नीति अवलम्वन गरिने छ।
- बजारको अवस्था र कृषकको आवश्यकता अनुसार कृषकहरुका लागि सिपमुलक र आयमुलक तालिम तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- पशु स्वास्थ्य प्रभावकारी बनाउनका निम्ति गोबर परीक्षण, पिशाव परीक्षण, दुग्ध तथा रगत परीक्षणका लागि प्रयोगशाला निर्माण तथा उपचार कक्ष सुधार कार्यक्रम सञ्चालन क्रमिक रुपमा सुधार गरिनेछ।
- रेविज रोग उन्मुलनका साथै विभिन्न रोगहरुको ब्यवस्थापनका लागि खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दीइनेछ।
- सामुदायिक कुकुरको बन्ध्याकरण कार्यक्रमलाई अगाडी बढाउन पहल गरिनेछ।
- विदेशबाट फर्केर स्वदेशमा नै पशुपंक्षि पालन गरी स्वरोजगार सृजना गर्ने ब्यक्ति वा समूहलाई संघ र प्रदेश सरकारको सहयोग र समन्वयमा पशुपंक्षि पालनमा अनुदानका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- पशुपंक्षी आहारको दिगो ब्यवस्थापनका लागि तालिम, औजार, उपकरण वितरण कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- मत्स्य प्रवद्र्धनका लागि नयाँ पोखरी निर्माण, पुरानो पोखरी मर्मत, कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- पशु संकलन केन्द्र, हाट बजार, बधस्थल थोक बजार स्थापना र सञ्चालन गर्न निजी तथा सहकारी संस्थाहरुको समेत संलग्नता हुने गरी कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्र रहेका फ्रेश हाउस, बधशाला, पशु आहार उद्योग, औषधि पसल, डेरी उद्योगहरुको गुणस्तर तथा आधुनिकिकरणका लागि अवलोकन, भ्रमण, क्षमता अभिवृद्धि, अनुगमन तथा नियमन कार्यक्रमलाई थप ब्यवस्थित गरिदै लगिनेछ।
- जेनेटिक रोगहरुको बारेमा जनचेतनामुलक कार्यक्रमहरु गरिनेछ।

- पशु विकास शाखाका सेवा केन्द्रहरुमा सेवा लिन नसकेका क्षेत्रहरुमा पशु स्वास्थ्य तथा बाँझोपन निवारणका लागि शिविर सञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सहायक स्तरका कर्मचारीहरुलाई आवश्यक तालिमको ब्यवस्था सँगै कार्यालय संचालन तथा ब्यवस्थापन पक्षलाई सुदृढिकरण गर्दै लगिनेछ ।

पर्यटन/सस्कृति विकास तर्फ:

- नगर क्षेत्रभित्रका विभिन्न मठ मन्दिर, गुम्बा, चर्च, गुम्बा लगायतका अन्य धार्मिक तथा पर्यटकिय क्षेत्रहरुको पूर्वाधार विकास गरी पर्यटन क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरीनेछ ।
- पुनर्वास नगरपालिकामा बसोवास गर्ने आफ्नै मौलिक संस्कृति भएका विभिन्न जातजातीका रीतिरिवाज, भेषभुषा, संस्कृति आदिको जर्गेना सँगै प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेका सामुदायीक बनमा पिकनीक स्पोट वनाउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- वडा नं. ९ को प्याराताल लगायतका विभिन्न ताल र अन्य क्षेत्रहरुलाई संरक्षण, संम्बर्द्धन गर्दै पर्यटन पुर्वाधारको रुपमा विकास गरीदै लगिनेछ ।
- वडा नं १ मा रहेको राना थारु संग्राहालयलाई आन्तरीक पर्यटनको रुपमा संञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेका बिभिन्न तालहरुको संरक्षण सम्बर्द्धन गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गरीनेछ ।

(राजश्व सुधार तर्फ)

- नगरपालिकाको आन्तरीक आय बृद्धि गर्न करको दायरा फराकीलो गर्ने नीति अवलम्वन गरिनेछ ।
- राजश्व संकलनलाइ प्रभावकारी, छिटो छरितो सहज गर्न वडा कार्यालयबाटै राजश्व संकलन गर्ने ब्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- करदातालाई प्रोत्साहान गरी स्वैच्छिक रुपमा कर बुझाउने परिपाटीको विकास गरिने छ ।
- राजश्व सुधार कार्य योजनालाई परिस्कृत र परिमार्जन गरी राजश्व संकलनलाई प्रभावकारी बनाउने नीति लिईनेछ ।
- राजश्व संकलनलाई आधुनिक प्रविधि मैत्रि बनाईनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र सञ्चालन गरीने विभिन्न ब्यापार ब्यवसायलाई अनिवार्य रुपमा दर्ता गरी कर प्रणालीमा आवद्ध गरिनेछ।
- बिना दर्ता सञ्चालन भएका ब्यापार ब्यावसायीहरुलाई करको दायरामा ल्याउन घुम्ति ब्यवसाय दर्ता शिबिर सञ्चालन गरीनेछ।

उद्योग तथा वाणिज्य:

- रोजगार गुमाई बेरोजगार रहेका युवाको सिप अनुसार ब्यापार ब्यवसाय तथा उद्योग सञ्चालन गर्न आवश्यक वातावरण तयार गरी सहज गरीने छ ।
- सार्वजनिक तथा निजी क्षेत्र साझेदारीको अवधारणालाई विशेष जोड दिइने छ ।
- कृषि तथा पशुजन्य उद्योग सञ्चालनमा विशेष जोड दिई त्यस्ता उद्योग सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने कानूनी प्रक्रियाई सहज वनाउने नीति अवलम्बन गरीने छ ।
- वेरोजगार भई बसेका युवाहरुलाई उद्यमी बनाउन मागका आधारमा विभिन्न किसिमका सीप तथा तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
- बैदेशिक रोजगारलाई सुरक्षित, मर्यादित, उपलब्धिमुलक र ब्यवस्थित बनाउन आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- घरेलु तथा साना उद्योग र लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई प्रवद्र्धन गर्ने नीति लिई कानुन बमोजिम घरेलु तथा साना उद्योगहरुको नियमानुसार दर्ता र नविकरणको ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- स्थानिय तहमा रहेका परम्परागत सीपलाई खोजी गरी प्रबर्द्धन गर्दै व्यवसायीक र उद्यमशिल बनाईने छ ।

- उद्योग ब्यवसायीहरुलाई आफ्नो पेशा ब्यवसायबाट पलायन हुन नदिन आवश्यक निति निर्माण गरी ब्यवसाय निरन्तरताका लागि प्रोत्साहान गरिनेछ।
- नगरपालिका भित्र मझौला तथा साना उद्योग स्थापना तथा सञ्चालन गर्न स्वदेशी तथा विदेशी लगानी कर्ताहरुलाई सहज वातावरण तयारी गरिनेछ।

उद्यम विकासतर्फ

- उद्यम विकासका लागि सामाजिक परिचालन, उद्यमशिलता विकास, प्राविधिक सिप विकास तालिम, लघु वित्तमा पहँच, उपयुक्त प्रविधिमा पहँच तथा हस्तान्तरण र वस्तु/सेवा वजारीकरण, व्यवसाय परामर्श तथा अवलोकन भ्रमण जस्ता उद्यमी सृजना गर्न लघु उद्यम विकास कार्यक्रमको माध्यमबाट आर्थिक पुजि सृजना गरीनेछ।
- यस पुनर्वास नगरपालिकाको उद्यम विकास समितिले छनौट गरेका वडाहरुमा बैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका, बेरोजगार अति विपन्न परिवारलाई उद्यमशिलता विकासको माध्यमबाट मागमा आधारित सिपमुलक तालिमहरु संचालन गरि रोजगारी सृजना गर्न बजेट विनियोजन गरिनेछ।
- सिप विकास तालिम लिईसकेका र स्तरोन्नती गर्ने लघु उद्यमीहरुलाई आवश्यक मेशिन, औजार, टेवा सामाग्रीहरु हस्तान्तरण गर्ने कार्यक्रम गरिनेछ।
- मेडपा मोडेल सञ्चालन गरिनेछ।

सहकारी तर्फ

- स्थानिय सहकारी संस्थाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्न आवश्यक तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुलाई आधुनिक प्रविधिमैत्री बनाउन लागत सहभागितामा उपकरण खरिद गरी उपलब्ध गराईनेछ।
- समान प्रकृतिका सहकारी संस्थाहरु एक आपसमा गाभिन वा एकिकरण गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुसँग मागका आधारमा संयुक्त लगानि लागत सहभागितामा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुको कारोबार पारदर्शी गर्न सहकारी संस्थाहरुले अनिवार्यरुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने रणनीति लिईनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुको अनुगमन, निरीक्षण, मुल्याङ्कन कार्यलाई प्रभावकारी बनाईनेछ।
- नयाँ गठन भएका र निष्क्रिय सहकारीको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका लागि सहकारी शाखासँगको परामर्शमा आवश्यक तालिम सञ्चालन गरिनेछ।
- सहकारीहरुले अनिवार्य रुपमा मासिक प्रगति प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने ब्यवस्था गरिनेछ र विवादित सहकारीहरुलाई सहकारी विज्ञहरुको समितिबाट समाधान गर्न पहल गरिनेछ।
- सहकारी संस्थाहरुलाई यन्त्र उपकरण खरिदमा अनुदानलाई ब्यवस्थित गर्न कार्यविधि निर्माण गरिनेछ।
- उत्पादन, प्रशोधन र वजारीकरणमा कारोबार गर्ने सहकारीलाई प्रोत्साहन अनुदान सहयोग कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- सहकारीहरुमा अनिबार्य रुपमा लागू गर्नुपर्ने (COPOMIS) कोपोमिस हरेक सहकारीहरुले अनिबार्य लागू गर्नुपर्नेछ।

रोजगारी सिर्जना

- दक्ष तथा सक्षम जनशक्ति पालिकाभित्रै उत्पादन गरी आन्तरिक रोजगारी प्रवद्र्धन, आवश्यक सीपयुक्त तालिम पहिचान गरी संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा बेरोजगार व्यक्तिलाई तालिमको व्यवस्था मिलाईनेछ।
- रोजगार सेवा केन्द्र सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई थप प्रभावकारी बनाई श्रम बैङ्कको स्थपना गर्न पहल गरिनेछ ।
- पालिका स्तरिय योजना सञ्चालन गर्दा पालिकाको रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचीकृत व्यक्तिहरुलाई उपभोक्ता समितिसँग समन्वय गरी रोजगारीमा उनिहरुलाइ संलग्न गराउने निति अवलम्बन गरीनेछ।

- बेरोजगार व्यक्ति तथा वडाका जनप्रतिनिधिलाई आयोजना सञ्चालनपूर्व प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र योजना सञ्चालन सम्बन्धमा अभिमुखिकरणको व्यवस्था गरिनेछ।
- बैदेशिक रोजगारीबाट फर्किएका व्यक्तिहरुको सीप, दक्षताको उपयोग गर्दै रोजगारीका अवसरहरु बृद्धि गर्न संघमा श्रम, रोजगार तथा समाजिक सुरक्षा मन्त्रालय र प्रदेशमा समाजिक विकास मन्त्रालय मार्फत आवश्यक पहल गरिनेछ।
- यूवाहरुमा सकारात्मक सोच दक्षता तथा उद्यमशिलता विकास र वेरोजगारी न्यूनिकरण गर्नका लागि पुनर्वास रोजगार प्रवर्द्धन केन्द्रको स्थापनाका साथै आवश्यक निति निर्माण गरी सञ्चालन गरिनेछ।

सामाजिक विकास तर्फ

महिला, बालबालिका, अपाङ्ग तथा जेष्ठ नागरिक

- हिंसामा परेका महिलाहरुको सुरक्षालाई मध्यनजर गरी त्यस्ता महिलाहरुका लागि नजिक पालिका सँग समन्वय गरी अस्थायी आवासको ब्यवस्था गरिनेछ।
- आर्थिक, सामाजिक, लैङ्गिक रुपमा पछाडी परेका महिला, बालबालिका, दलित ज्येष्ठ नागरीकहरुको स्वास्थ्य वीमालाई पहिलो प्राथमिकता दिई सोही अनुसार कार्यक्रम लागू गरि स्वास्थ्यमा सुधार गर्दै लगिनेछ।
- लागू औषध न्यूनिकरणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ। नगरपालिकालाई स्वच्छ र स्वस्थ बनाउन लागू औषध र दुर्ब्यसन बिरुद्ध सचेतना कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- लोक सेवा, शिक्षक सेवा लगायतका प्रबेश परीक्षाका तयारी कक्षा सञ्चालन गरिनेछ।
- नगर क्षेत्र भित्रका बालबालिका तथा किशोर किशोरिहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्नुका साथै लागूऔषध, बालविवाह, छुवाछुत जस्ता सामाजिक विकृति तथा कुरीतिको विरुद्धमा सचेतना र जागरण अभियान संचालन गरिनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा कार्यक्रम संचालन गर्ने गैह्र सरकारी र अन्तर्राष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरुलाई नगरपालिकामा समेत दर्ता, नविकरण र नियमन हुनुपर्ने ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्र हुने महिला हिंसा लगायत चेलिवेटी बेचविखन जस्ता गैरन्यायिक कार्यहरुलाई रोक्न विशेष पहल गरिनेछ।
- पारिवारीक संरक्षणबाट वंचितिमा परेको बालबालिका लगायत हरेक प्रकारका ब्यक्तिको संरक्षणका लागि त्यस क्षेत्रमा काम गर्ने संघ संस्थाहरु सँग समन्वय र सहकार्य गरिनेछ।
- विभिन्न लक्षित वर्गहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि क्षमता अभिवृद्धि सम्वन्धि कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- सामाजिक समावेशिताका आधारमा समुदायमा रहेका अल्पसंख्यक, लैंगिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, लैगिंक हिंसा पीडित, अपाङ्गता भएका ब्यक्ति, विपन्न, सिमान्तकृत ब्यक्तिहरुको आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक रुपान्तरण मार्फत सामाजिक रुपमा शसक्त र आर्थिकरुपमा आत्मनिर्भर बनाईने नीति लिईनेछ।
- समय समयमा सामाजिक परीक्षण तथा सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- ग्रमिण क्षेत्रका विपन्न, असहाय, गरीब, दलित, जनजाती, आदिबासी, पछाडी पारीएका वर्ग तथा समुदायका महिलाहरुलाई सामुहिक रुपमा आबद्ध गराई जनचेतना जागरण, क्षमता विकास र सामाजिक परिचालनको माध्यमबाट आर्थिक, राजनैतिक र सामाजिक रुपमा उनिहरुलाई विभिन्न आयमुलक कार्यक्रम समावेश गरी क्षमता विकास गराउने निति लिईनेछ।
- समुहमा आवद्ध महिलाहरुलाई समुह गठन गरी उद्यमशिलताका लागि अग्रसर गराउने नीति लिईनेछ।
- एकल महिला सम्वन्धि तथ्याङ्क संकलन र समुह गठन गरी उनिहरुको माग र आवश्यकताका आधारमा आयमुलक कार्यक्रमहरु संचालन गरिने नीति लिईनेछ।
- बालमैत्रि नीति बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।
- जेष्ठ नागरिकहरुलाई आत्म सम्मानका साथ बाँच्न पाउने बातावरण तयार गर्न विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

- घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि दम्पती सासू बुहारी अन्त्रक्रिया कार्यक्रम गरिने छ। सामुदायीक प्रहरी साझेदारी जनचेतनामूलक कार्यक्रम लागू गरिनेछ।

स्वास्थ्य तर्फ

- महिला स्वास्थ्यको संवेदनशलितालाई ध्यानमा राखि नगरका विभिन्न वडाहरुमा स्वास्थ्य सम्वन्धि चेतनामुलक कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने निति अवलम्वन गरिनेछ।
- गाउघर क्लिनिक स्थापना तथा सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- समयमा नै औषधि तथा खोपको आपुर्ति ब्यवस्थाको सुनिश्चितता गरिने छ।
- नगरपालिका र विभिन्न संघ संस्थाको सहकार्यमा विभिन्न समयमा रक्तदान कार्यक्रम संञ्चालन गरिनुका साथै रेडक्रस सँगको सहकार्यमा ब्लडको पोकामा लाग्ने शुल्क पुनर्वासका जनताले प्रयोग गरेबापत निशुल्क प्रयोग गर्ने ब्यवस्था मिलाइनेछ।
- स्वास्थ्यकर्मिहरुका लागि विभिन्न तालिमको ब्यवस्था गरिने छ।
- आवश्यक औषधि खरिद प्रक्रियामा सरलिकरण गरी औषधि आपूर्ति ब्यवस्थालाई सुनिश्चित गरिने छ।
- निरन्तर रुपमा स्वास्थ्य संस्थाहरुको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षणको ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- निजि क्षेत्रका अस्पताल तथा फार्मेसीहरुको नियमन, दर्ता तथा नविकरणको लागि प्रचलित कानूनमा भएको ब्यवस्था कार्यान्वयन गर्न कडाई गरिनेछ।
- समाजमा ब्याप्त बाल कुपोषण, महिलाहरुको रक्त अल्पता, नसर्ने रोगहरुको ब्यापकता, प्रजनन स्वास्थ्य लगायतका क्षेत्रमा नगरपालिकाले विशेष ध्यान दिई आवश्यक वजेट सहित कार्यक्रम सञ्चालन गर्नेछ।
- सबै उमेर समुहको जनसंख्यामा गुणस्तरिय आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुँचमा जोड दिईनेछ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुको भौतिक पूर्वाधारहरु क्रमशः निर्माण गरिदै लगिनेछन।
- सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकाहरुलाई प्रोत्साहान, उत्प्रेरणा र क्षमता अभिवृद्धिका लागि आवश्यक क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ।
- विद्यालय स्वास्थ्य प्रवर्धन क्रियाकलापमा जोड दिईनेछ।
- कुपोषणको रोकथाम गर्न बहुक्षेत्रिय समन्वय र सहकार्य गरी साझा रणनिति अबलम्बन गरीने छ।
- पुनर्वास नगरपालिकालाई पूर्ण संस्थागत सुत्केरीयुक्त नगरपालिकाको रुपमा लैजानका लागि बर्थिङ सेन्टरलाई विस्तार गर्नुका सथै बर्थिङ सेन्टरमा कार्यरत दक्ष प्रसुतिकर्मीको क्षमता दक्षता अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ।
- सिकल सेल, हेमोफिलिया र थलासिमिया रोगको परिक्षण उपचार तथा प्रेषणका लागि आवश्यक कार्यक्रमहरु लागू गरिनेछ।
- जेष्ठ नागरिकहरुको निःशुल्क स्वास्थ्य चेक जाँचका लागि आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- लैंगिक विभेद, बालविवाह, छाउपडि प्रथा, छुवाछुत प्रथा जस्ता सामाजिक विकृति र तत् सम्वन्धमा भएका विभिन्न कानुनी ब्यवस्था बारे सचेतिकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ। साथै हिंसाविरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति लिईनेछ।
- नगरपालिकामा एक सर्पदंश उपचार केन्द्रको स्थापना साथै रेविज रोग उपचारका लागि आवश्यक पहल गरीनेछ।
- पुनर्वास नगरपालिका भित्र बसोबास गर्ने नगरवासीका लागि आवश्यक पर्ने रगत रेडक्रसबाट लिदा लाग्ने रकम छुटका लागि रेडक्रससँग समन्वय गरी रगत निशुल्क हुने ब्यवस्था गरीनेछ।
- सुत्केरी पोषण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- वडा स्वास्थ्य भवन नभएका वडाहरुमा वडा स्वास्थ्य कार्यालय स्थापना गरीनेछ।

खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ

- पुनर्वास नगरपालिकाका हरेक नागरीकलाई शुद्ध पिउने पानीमा पहुँच पुर्याउन नगरपालिका भित्र निर्माण सम्पन्न भईसकेका खानेपानी ट्याङ्की सुचारु गर्न आवश्यक पहल चालिने छ।
- संघिय सरकारको लागानीमा निर्माणाधिन आई.वि.आर.डि. घ गाऊ ढल निकासका लागि सामुदायीक जग्गाको अर्को बिकल्प नभएको हुँदा सो जग्गा प्राप्तीका लागि संघिय सरकारसँग आवश्यक पहल चालिनेछ भने टाउनको ढल निकासाका लागि जग्गा खरिद गर्न आवश्यक वजेट विनियोजन गरीनेछ।
- २ वा २ भन्दा बढी नगरपालिकाको लागत साझेदारीमा डम्पिङ साईडको सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन गर्न आवश्यक पर्ने बजेट सहित अन्य कानुनि प्रक्रिया अगाडी बढाईने छ भने डम्पिङ साईड सञ्चालनमा नआउन्जेल नगर क्षेत्रभित्रका मुख्य वजारको फोहोर ब्यवस्थापन गर्न बैकल्पिक ब्यवस्था अपनाईने छ।
- जैविक फोहोरबाट घरमै कम्पोस्ट मल बनाउन प्रेरित गर्दै प्रांगारिक खेतिलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्र संचालन गरिने योजनाहरुको संक्षिप्त वातावरण अध्ययन, प्रारम्भिक बातावरण परीक्षण, वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कन अनिवार्य रुपमा गर्नुपर्ने ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- नेपाल सरकारको नीति अनुरुप खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य योजना निर्माणका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ।
- पु.न.पा. ११ को डोकेबजार क्षेत्रको फोहोरमैला व्यबस्थापन र सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने कार्य अघि बढाईने छ।
- घरबाट निस्कने जैविक फोहोरको वर्गीकरण गरि ब्यवस्थापन गर्न आवश्यक कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ।
- वडा नं ६ प्रतिभानगर वजारको ढल ब्यवस्थापनका लागि उचित कदा चालिनेछ।

युवा तथा खेलकुद विकास तर्फ

- पुनर्वास रंगशाला निर्माण गर्न आवश्यक कार्ययोजना बनाई प्रदेश सरकार तथा संघिय सरकारसँग समन्वय गरी डि.पि.आर. बमोजिम कार्य अघि बढाईनेछ।
- नगर खेलकुद विकास समितिलाई सक्रिय बनाई पुनर्वासको खेलकुद विकासका लागि आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ।
- सबै वडामा रहेका खेलमैदानहरुको साथै प्यारातालसँग जोडीएको सिमा क्षेत्रको ऐलानी जमिनमा खेलकुद मैदान स्तोरोन्नति गरी न्युनतम सुविधायुक्त वनाउन आवश्यक वजेट विनियोजन गरिनेछ।
- खेलाडीको प्रशिक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
- नगरपालिका भित्रका आम नागरीकको स्वस्थ जिवनशैलिको लागि खेलकुद भन्ने कुरालाई मनन गर्दै नगर क्षेत्रभित्रका सम्पूर्ण खेलाडिहरुको विकासका लागि प्रोत्साहान युक्त कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- विभन्न वडामा रहेका पार्क तथा खालि जमिनहरुमा खुला ब्ययामशाला निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।

शिक्षा नीति

- "हाम्रो सभ्य पुनर्वास नगर, गुणस्तरीय शिक्षामा समतामुलक अवसर" भन्ने आदर्श वाक्यलाई आधार मान्दै नगरका प्रत्येक विद्यालयहरुमा भौतिक, प्राविधिक तथा वातावरणीय पक्षमा सुधार गरी वालमैत्रि, लैङ्गिकमैत्रि तथा अपाङ्गमैत्रि वातावरण सृजना गरी सिकाइलाइ थप प्रभावकारी बनाइनेछ।
- शिक्षा सम्वन्धि अधिकारहरुको कार्यान्वयनका लागि आवश्यक शिक्षा सम्वन्धि कानूनहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ब्यवस्था मिलाईनेछ।
- विद्यालयमा दरवन्दि मिलान गरी शिक्षक विद्यार्थी अनुपात तथा कक्षा, विद्यार्थी अनुपात उपयुक्त वनाईनेछ।
- शिक्षक दरवन्दी कम भएका विद्यालयहरुमा शिक्षण सहयोग अनुदानको ब्यवस्था गरी पठन पाठन संञ्चालन गर्ने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।

- विद्यालय शिक्षक कर्मचारीहरु तथा विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षक अभिभावक संघका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने कामलाइ निरन्तरता दिइनेछ।
- विद्यालय बाहिर रहेका विद्यालय उमेर समूहका सबै बालबालिकाहरुलाई विद्यालयको पहुँचमा ल्याईनेछ।
- साक्षर पुनर्वासको अवधारणालाई निरन्तरता दिन निरन्तर शिक्षाका कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ।
- कक्षा ५ र कक्षा ८ को वार्षिक परीक्षा नगरस्तरमा सञ्चालन गरी उत्कृष्ट नतिजा हासिल गर्ने विद्यार्थीहरुलाई पुरस्कृत गर्ने नीति लिईनेछ।
- विषम परिस्थितिमा बालबालिकाहरुको सिकाई कार्यलाई निरन्तरता दिन संघिय सरकार र प्रदेश सरकारको समन्वयमा विद्युतिय सामाग्री, छापा सामाग्रीको प्रयोग एवं बैकल्पिक सिकाईको ब्यवस्था गरिनेछ।
- सामुदायिक विद्यालयको गुणस्तर अभिवृद्धि तथा प्रोत्साहनको लागि आधारभुत र माध्यामिक तहका विद्यालयहरु एवं शिक्षकहरु मध्येवाट उत्कृष्ट कार्यसम्पादन भएका विद्यालयहरु र शिक्षकहरु छनौट गरि प्रत्येक बर्ष पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- बालविकास शिक्षक, विद्यालय कर्मचारी, विद्यालय सहयोगी र सामुदायीक सिकाई केन्द्रका सहजकर्ताहरुलाई नगरपालिकाबाट थप प्रोत्साहान सुविधा उपलब्ध गराईने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- विद्यार्थीहरुमा लुकेर रहेको प्रतिभाहरुलाई उजागर गरी भविष्यमा उनिहरुको रुची एवंम क्षमतालाई मजवुद बनाउदै लैजानका लागि विभिन्न विधामा नगरस्तरीय विद्यार्थी प्रतियोगिताहरु संचालन गरी प्रतिभाहरुको पहिचान गरिनेछ।
- विद्यालयमा बाल उद्यान निर्माण गर्न प्रोत्साहान गर्ने निति लिइनेछ।
- विद्यालय निरीक्षण र अनुगमन कार्यलाई नियमित र ब्यवस्थित गरी शैक्षिक गुणस्तर अभिवृद्धिसँग आवद्ध गरिनेछ।
- संस्थागत र सामुदायिक विद्यालयका पदाधिकारीहरुलाई एकै ठाउँमा राखी विद्यालयमा भएका असल अभ्यास र समस्या पहिचान गरी कार्यान्वयन योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्रका आदीबासी , दलित तथा विपन्न समुदायका जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई प्राविधिक तर्फ उच्च शिक्षा आर्जनका लागि प्रोत्साहन स्वरुप प्रति विद्यार्थी छात्रवृत्ति उपलब्ध गराईनेछ।
- शैक्षिक सूचना व्यवस्थापन प्रणालिलाई व्यवस्थित गर्दै उपलब्ध सेवालाई छिटो छरितो र गुणस्तरीय बनाईने छ।
- कम्प्युटर नभएका आधारभूत विद्यालयहरुलाई कम्प्युटर उपलब्ध गराइनेछ।
- One Teacher One Laptop Program लाई क्रमशः सञ्चालनमा ल्याईनेछ।
- विद्यालयहरुमा कक्षा कोठा ब्यवस्थापनमा आधुनिक प्रविधिको जडानलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- संघ र प्रदेश सरकारले ल्याएका शिक्षा सम्वन्धि नीति तथा कार्यक्रमहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ।
- दिवा खाजा लगायत स्वास्थ्य, पोषण तथा सरसफाई र स्वच्छता सम्वन्धि कार्यक्रमको नियमित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी प्रभावकारी बनाईनेछ।
- विद्यालय कम्पाउण्ड भित्र वृक्षारोपण गरी हरियाली बनाईनुका साथै रंगरोगन गरी आकर्षक बनाउन प्रोत्साहान गरीनेछ।
- स्थानीय पाठ्यक्रम बमोजिम स्थानीय पाठ्यपुस्तक तथा पाठ्य सामाग्री निर्माण गरी सबै विद्यालयहरुमा लागू गरिनेछ।
- सामुदायीक विद्यालयहरुमा रहेका ई हाजिरी सिस्टमलाई कार्यान्वयनमा ल्याई शिक्षकको उपस्थिति सम्वन्धि अभिलेखलाई ब्यवस्थित तथा सुधार गरिनेछ।
- आँखा जाँच केन्द्र तथा अस्पतालहरुको सहकार्यमा विद्यार्थी तथा शिक्षकहरुको विद्यालयमै नियमित आँखा जाँच गर्ने ब्यवस्थालाई निरन्तरता दिइनेछ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेको जनता बहुमुखी क्याम्पसको स्तरोन्नतीमा जोड दिइनेछ।
- नगरपालिकाको पुनर्वास जनता मा.वि मा रहेको एक मात्र स्रोत कक्षा (वहिरा विद्यालय) लाई थप ब्यवस्थित गर्दै तह बढाउन आवश्यक पहल गरिनेछ।

- शिक्षालाई प्रत्यक्ष रुपमा नकारात्मक प्रभाव पार्ने सामाजिक कुरिति, खुल्ला संस्कृतिलाई नियन्त्रण गरि शिक्षित र समुन्नत समाजको लागि सामाजिक वातावरण तयार परिनेछ।
- सहिद गोविन्द गौतमका सन्ततीलाई छात्रवृती निरन्तरता दिइ सहिद गोविन्द वि.क. का सन्ततिलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइनेछ।
- विज्ञान तथा प्रबिधि विकास गरी नवप्रवर्धन तथा अनुसन्धान कार्यलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ।

पूर्वाधार विकासतर्फ

भौतिक तर्फ

- नगर क्षेत्र भित्रका सडकहरु नियमित रुपमा मर्मत सम्भार गर्नका लागि मर्मत सम्भार कोषको ब्यवस्था गर्न आवश्यक प्रक्रिया अगाढी बढाईने छ।
- नगर यातायात गुरुयोजना (Municipal Transportation Master Plan-MTMP) निर्माण गरिनेछ।
- वडा कार्यालयका भवनहरुमा रहेको अधुरो पर्खाललाई निरन्तरता दिइ पुरा गरीनेछ।
- प्रदेश सरकार र संघिय सरकारको बहुवर्षिय योजनामा परेका ठेक्का भई केही काम सम्पन्न भई स्थगित भएका सडकको निरन्तरताका लागि प्रदेश तथा संघिय सरकार सँग आवश्यक पहल कदमि चालिनेछ।
- गत आ.व.मा सम्पन्न हुन नसकेका सम्पुर्ण कालोपत्रे सडक र भवन निर्माणका योजनालाई प्राथमिकताका आधारमा निरन्तरता दिईनेछ।
- आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न पूर्वाधारको विकास गर्ने नीति लिइनेछ।
- नदि तथा वाढी नियन्त्रणका लागि तटवन्धन गर्न नेपाल सरकारको जनताको तटबन्ध कार्यक्रम सँग समन्वय गरी आवश्यक पहल गरिनेछ।
- पुनर्वास रंगशाला र कोल्ड स्टोर निर्माण कार्यलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखि आवश्यक प्रक्रिया अघि बढाईनेछ।
- "गाउँ नगर सडक विस्तार, सम्वृद्धिको मूल आधार" को मूल लक्ष्य सहित ग्रमिण क्षेत्रको पूर्वाधार विकासलाई उत्पादन मूलक र स्थानीय अर्थतन्त्रसँग जोड्न सार्वजनिक नीजि साझेदारीका आधारमा विकास योजनाहरु सञ्चालन गर्ने नीति लिईनेछ।
- अपांगमैत्री भवन निर्माण, बालमैत्रि भवन निर्माण र Child Care Center बनाउन आवश्यक पहल गरिनुका साथै शिशु स्तनपान कक्ष सहितको सरकारी भवन निर्माण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- नगरपालिकाले निर्माण गर्ने भौतिक संरचनाहरु अनिवार्य रुपमा अपाङ्ग मैत्रि संरचना निर्माणलाई निरन्तरता दिईनेछ।

विद्युत तर्फ

- नगरपालिका क्षेत्रभित्र विस्तार हुन नसकेको ठाउँमा विद्युतलाई विस्तार गरी सबै जनतालाई विद्युतको पहुँचमा पुर्याउन पहल गरिनेछ।
- साना घरेलु उद्योग, सिचाई आदि निरन्तर सञ्चालन गर्न वाधा पुर्याउने डिम लाईट समस्या समाधानका लागि आवश्यक स्थानमा ट्रान्समिटर खरिद तथा जडानका लागि विद्युत प्राधिकरण, प्रदेश सरकार र संघिय सरकार सँग समन्वय गरी आवश्यक पहल चालिनेछ।
- पुनर्वास नगरपालिकामा निर्माण भईरहेको ३३ KV प्रसारण लाईनको सब स्टेशन समयमै सम्पन्न गरी सञ्चालन गर्न सम्वन्धित निकायसँग निरन्तर समन्वय गरिनेछ।
- अब्यवस्थित रुपमा विस्तार भएको विद्युत प्रसारण लाइनलाइ ब्यवस्थित गर्न बिद्युत प्राधिकरणसँग आवश्यक समन्वय गरीनेछ।

- सडक बत्ती जडान तथा मर्मत कार्यलाई ब्यवस्थित गर्ने नीति लिईनेछ ।

वन, वातावरण तथा विपद ब्यवस्थापन

- नगरको वातावरण स्वच्छताका लागि सव डिभिजन बन कार्यालय, विभिन्न संघ संस्था र निजी क्षेत्रको सहकार्यमा सार्वजनिक तथा निजी जमिनमा गरिने वृक्षारोपण कार्यलाईं निरन्तरता दिईनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका केही मुख्य सडकको दायाँ वायाँ हरियाली एवंम सौन्दर्य बढाउन वृक्षारोपण तथा संरक्षण गर्ने कार्य गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्रको ग्रामिण क्षेत्रमा जैविक ग्यासको सान्दर्भिकता सम्वन्धि जनचेतना जगाई गोवर ग्यास प्लान्ट निर्माण कार्यलाई प्रोत्साहान गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रभित्रको प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद ब्यवस्थापनका लागि कार्यविधि अनुसार काम अगाडी बढाईनेछ ।
- स्थानीय आपतकालिन कार्यसञ्चालन केन्द्रलाइ सवल र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- विपद पुर्व तयारीका कार्यक्रमहरुलाई प्राथमिकताका साथ अगाढी बढाइनेछ ।
- आपतकालिन कार्य सञ्चालन केन्द्रमा टोल फ्रि नं को ब्यवस्था गरी चौविस घण्टा संञ्चालन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक जमिनको अतिक्रमण रोकी निजी जमिनमा हुने गरेको माटो खदान तथा विक्रि वितरण कार्यलाई ब्यवस्थित गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्र रहेका सम्पुर्ण सामुदायिक बनहरुको संरक्षण र सम्वर्द्धनमा बिशेष जोड दिईनेछ ।
- सामुदायिक बनमा खेतिको अवधारणा विकास गरी कुरिलो, घ्युकुमारी, अमला, बेल, मेन्था केमामाईल, हल्दि, अदुवा लगायतका जडीबुटीजन्य वनस्पती खेतीलाई प्रोत्साहान गर्ने कार्यको थालनी गरिनेछ।
- स्थानिय विपद तथा जलवायु उत्थानसिल योजनालाई आवधिक योजनामा मुलप्रवाहिकरण गरिनेछ ।
- विकास साझेदार हरु संगको सहकार्यमा बिभिन्न प्रकोप लक्षित कृतिम घटना अभ्यासहरु संचालन गरिनेछ ।
- जलवायु परिवर्तन तथा विपद ब्यवस्थापन र उत्थानशिलताका बारेमा बिध्यार्थीहरुको क्षमता अभिबृद्दि गर्दै उनिहरुको माध्यनबाट समुदायमा सचेतना फैलाउने कार्यक्रम गरिनेछ ।
- भौतिक संरचना निर्माण गर्दा संभावित जोखिमहरुलाई मध्यनजर गर्दै अपाङ्ग तथा विपद मैत्री विकास अवधारणालाई मुलप्रवाहिकरण गरिनेछ ।
- विपद जोखिन न्यूनिकरण र ब्यवस्थापनमा सरकारी तथा विकास साझेदार संघ संस्था हरुसंगको समन्वय ,सहकार्य र साझेदारीलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- दोदा नदिको पुर्वसुचना प्रणालिलाई थप ब्यवस्थित बनाउन पहल गरिनुका साथै जोखिम हस्तान्तरणका लागी बाली तथा पशु विमा कार्यक्रम संचालनका लागी समन्वय तथा सहकार्य गरिनेछ ।

सुशासन तथा संस्थागत क्षमता विकास सम्वन्धि

मानव पुजी विकास तथा संस्थागत क्षमता विकास सम्वन्धि नीति:

- नगरपालिकाको प्रशासनिक तथा सांगठनिक संरचना र संस्थाको प्रणालीलाई चुस्त, दुरुस्त, विश्वसनियता, क्षमतायुक्त र प्रभावकारी बनाउँदै अत्यावश्यक रिक्त दरवन्दीहरुमा कर्मचारी पदपुर्तिका लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- नगर र वडाका सबै कर्मचारीहरुको कार्यविवरण वनाई लागु गरिनेछ र त्रैमासिक रुपमा कार्य प्रगतिको प्रतिवेदन पेश गर्ने ब्यवस्था गरिनेछ ।

- नगर कार्यपालिकाको कार्य सम्पादनलाई छिटो छरितो पारदर्शी एवंम सेवाग्राही मैत्री तुल्याउन Digital Governance मा जोड दिईनेछ।
- नगरपालिका अन्तर्गत स्थानीय सेवामा कार्यरत कर्मचारिहरुको जीवन वीमा तथा कर्मचारी कल्याण कोषको संचालन गर्न कोष सञ्चालन तथा ब्यवस्थापन कार्यविधि निरन्तरता दिइनेछ।
- राष्ट्रसेवकहरुमा कामप्रति तत्पर हुने, सेवाभाव सहित समयमै काम सम्पन्न गर्ने, उत्कृष्ट नतिजा दिने र जिम्मेवारी वहन गर्ने कार्यसस्कृतिको विकास गरिनेछ। राष्ट्रसेवकहरुमा ज्ञान, सिप र पेशागत मर्यादाको विकास गरी नगर सरकारको सेवालाई नयाँ गतिका साथ संचालन गरिनेछ।
- नगरपालिका भित्र दर्ता चलानि तथा महत्वपूर्ण डकुमेन्टलाई दिर्घकालसम्म जोगाई राख्नका लागि "अफिस अटोमेसन प्रणाली" लाई कार्यान्वयन ल्याईनेछ।
- उत्कृष्ट कार्य गर्ने नगरपालिकाका कर्मचारी, करदाता, उपभोक्ता समिति तथा अन्य समितिका ब्यक्तिहरुलाइ पुरस्कृत गर्ने नीति अवलम्बन गरीनेछ।
- जनप्रतिनिधि, पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारिहरुको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न तालिमहरु तथा अभिमुखिकरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ।
- जनप्रतिनिधि, पदाधिकारीहरु तथा कर्मचारिहरु बिच समय समयमा अन्तरक्रिया छलफल लगायतका क्रियाकलाप गरिनेछ।
- नगरपालिकाबाट संञ्चालन हुने सिप विकास, क्षमता विकास र नेतृत्व विकास जस्ता मानव संसाधन विकासका तालिमहरु संचालन गर्दा पूर्ण रुपमा तालिमको उपादयेता, गुणस्तरीयता प्रति ख्याल गरिनेछ।

प्रशासन सुधार तर्फः

- कर्मचारी प्रशासनलाई चुस्त, दुरुस्त बनाउनका साथसाथै समय सापेक्ष बनाउन बहुसीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्ने नीति लिईनेछ।
- संगठनात्मक संरचना अनुसार कर्मचारिहरुको ब्यवस्थापन गरी समग्र प्रशासन सेवा छिटो छरितो गर्दै जाने रणनिती सुनिश्चित गरिनेछ।
- सेवा करारमा कार्यरत कर्मचारिहरुको प्रकृति हेरी सेवा सुविधामा एकरुपता गरी कर्मचारीहरुलाइ काम प्रति उत्तरदायी बनाईनेछ।
- भ्रष्टाचार निर्मुल गर्न शुन्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिने छ।
- सुशासन प्रवर्द्धनका लागि खुल्ला सरकारको नीति अवलम्वन गरिने छ।
- सबै वडा कार्यालयमा रिक्त रहेका वडा सचिबका दरबन्दीमा स्थायी कर्मचारीको पद पुर्तिका लागि लोकसेवा आयोग सँग माग गरी पद पुर्ति गर्ने निति अवलम्बन गरीनेछ।

न्याय सम्पादन सम्वन्धि

- न्याय सम्पादन ढिलो हुनु, न्याय नपाउनु सरह हो' भन्ने कानुनी सिद्धान्तलाई अंगिकार गर्दै न्यायिक समितिबाट छिटो छरितो र सर्बशुलभ न्याय सम्पादन गर्ने कार्यलाई विशेष जोड दिईनेछ।
- मेलमिलाप हुने सामान्य विवादहरुलाई वडा स्तरका मेलमिलाप केन्द्रबाट निरुपण गर्ने ब्यवस्थालाई प्रभावकारी बनाईनेछ।
- प्रत्येक वडामा रहेका मेलमिलाप केन्द्रहरुलाइ थप ब्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउदै वडामा हुने विबादहरुलाइ वडामै समाधान हुने वातावरण सृजना गरिनेछ।
- न्यायीक समितिबाट हुने ब्यक्तिगत विवाद समाधानमा मात्र केन्द्रित नभइ सम्पुर्ण किसिमका धार्मिक साँस्कृतिक तथा प्राकृतिक विवादहरुको पनि समस्या समाधानमा केन्द्रित हुनेछ।

- समुदायमा अप्रिय घटना हुन नदिनका लागि पास्चर, गुरुवा, भलमन्सा, धर्म गुरु आदीलाई सचेतना गर्ने निति अवलम्बन गरिनेछ।

उपभोक्ता हित संरक्षण तथा बजार अनुगमन

- वजार अनुगमन कार्यलाई प्राथमिकतामा राखि वजारमा हुने गुणस्तरहिन खाद्य बस्तुको बिक्रि वितरण, म्याद सकिएका बस्तुको बिक्रिवितरण, कृतिम अभाव सृजना, कालो बजारी लगायतका क्रियाकलापलाई न्यूनिकरण गर्न आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- बजार अनुगमनको माध्यमबाट स्थानीय तहमा व्यवसाय दर्ता गरी वा गर्न लगाई आन्तरिक आय बढोत्तरीमा पहल गरिनेछ।
- उपभोक्तालाई चेतनामुलक कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- सीमामा रहेका भारतिय बजारबाट आयात हुने गुणस्तरहिन बस्तुहरुको प्रयोगलाई न्यूनिकरण गर्न प्रभावकारी अनुगमन गरीनेछ।

आन्तरीक लेखा परीक्षण तथा वित्तिय सुशासन तर्फ

- चौमासिक रुपमा आन्तरिक लेखा परीक्षण गरी चौमासिक प्रतिवेदन पेश गर्नुका साथै उक्त प्रतिवेदन माथि समिक्षा गरिनेछ।
- सुशासन प्रवर्द्धनका लागि नगरपालिकाले सुशासन प्रवर्द्धनका लागि नगरपालिकाले सुशासनका औजारहरु सार्वजनिक सुनुवाई, सामाजिक परीक्षण, नागरीक अभिमत, गुनासो पेटिकाको प्रयोगलाई निरन्तरता दिइनेछ।

वित्तिय क्षेत्र तथा आर्थिक अनुशासन तर्फ

- वित्तिय संस्थामा हरेक ब्यक्तिको सहज पहुँच पुर्याउन "एक ब्यक्ति एक खाता" नीति अवलम्वन गरी आर्थिक कारोवारलाई बैंक मार्फत गर्न बिशेष जोड दिईनेछ।
- नगरपालिकाको वेरुजुलाई घटाँउदै विस्थापन तर्फ लगिनेछ।
- वित्तिय साक्षरता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ।
- बैदेशिक रोजगारमा जाने विपन्न तथा गरिव परिवारका सदस्यहरुलाई बैदेशिक ऋण अनुदान नीति अवलमबन गरीनेछ।

सूचना तथा सञ्चार प्रविधि तर्फ

- पुनर्वास नगरपालिकामा रहेको ल्याण्ड लाईन टेलिफोन सेवालाई ईन्टरनेट सहित विस्तारै सबै वडाहरुमा विस्तार गर्न आवश्यक पहल कदमी चालिनेछ।
- पुनर्वास नगरपालिकाको विद्युतिय सुशासन सम्वन्धि क्रियाकलापहरु खुला सरकारको अवधारण अनुरुप नगरपालिकाका विभिन्न सुचना तथा तथ्याङ्कहरु विभिन्न प्रबिधिको माध्यामबाट उपलब्ध गराईने निति अवलम्वन गरिनेछ।
- घर नक्सा पासलाई सहज बनाउन सफ्टवयेरको प्रयोग गरी विद्युत्तिय माध्यामबाट पास गर्न सहज बनाईनेछ।
- पुनर्वास नगरपालिकाको विद्युतिय सुशासन प्रवद्र्धन गर्न Digital Citizen Charter र विभिन्न सेवाका Mobile Application बनाईनेछ।
- नगरपालिकाको जिन्सी सम्पत्तिको ब्यवस्थापन गर्न विशेष योजना तयार गरी अघि बढाइने छ।
- नगरपालिका भित्र रहेका थप संवेदनशिल स्थानहरुको पहिचान गरि सि सि टि भि क्यामरा र सडक बत्ति जडान गरिनेछ।
- नगर क्षेत्रभित्रका स्थानिय सरकारको मातहतका सम्पूर्ण कार्यालयहरुमा ई हाजिरी जडान गरीनेछ।
- कम्प्युटर, ल्यापटप, मोबाईल, प्रिन्टर तथा अन्य उपकरण मर्मत सम्बन्धी तालिमहरु संचालन गरी सुचना प्रबिधीको प्रयोग र दक्ष जनशक्तिको स्थानीय स्तरमै उत्पादनमा जोड दिईनेछ।

उद्योग बाणिज्य तथा सामुदायिक विकास

- मानवता, सामाजिक न्याय तथा सदभावको शहर निर्माण गर्न मानव विकासमा क्रियाशिल संघ संस्थाहरुलाई सहकार्यको लागि आव्हान गर्दै जनचेतनामुलक अभियान कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- सिमा नाकाबाट आवत जावत गर्दा शसस्त्र प्रहरीबल वि. ओ. पि. बाट मात्र आवतजावत गर्ने ब्यवस्था मिलाउन विशेष पहल चालिनेछ।
- स्थानीय तहमा स्थापना भएका उद्योगहरुको तथ्याङ्क संकलन गरी निस्कृय उद्योगहरुलाई सञ्चालनमा ल्याउन विशेष बातावरण तयार गरीनेछ।
- स्थानीय स्तरमा उत्पादन भएका उत्पादित बस्तुहरुको स्थानीय स्तरमै खरिद विक्रिको वातावरण तयार गरिनेछ।
- नियमित बजार अनुगमन निरिक्षण गर्न र स्थानीय उद्योगी बर्यवसायीहरुलाई स्थानिय करको दायरामा ल्याउन बिशेष निति लिइनेछ।
- विभिन्न किसिमका उपभोक्ता सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।
- स्थानीय दक्ष जनशक्तिको प्रयोगलाई बिशेष जोड दिइनेछ।
- उद्योग स्थापना हुने गर्ने वातावरण सृजना गरीनेछ।

विविध:

- रेडक्रस पुनर्वास उपशाखाको प्रभाबकारी संञ्चालका लागि आवश्यक सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ।
- सीमा क्षेत्रको घरजग्गा, खेती योग्य जग्गा समेत धितो राखी कर्जा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा माथिल्लो निकायमा समन्वय गरी औपचारिक बित्तिय प्रणालीवाट सहज रुपमा कर्जा पाउने वातावरण बनाउन पहल गरिनेछ।
- भूमिहिन दलित, भूमिहिन सुकुम्वासी तथा अब्यवस्थित बसोवासी लालपुर्जा वितरणका लागि आवश्यक पर्ने वजेट विनियोजनका साथै सम्पुर्ण कानुनी प्रक्रिया पुरा गर्ने निती अवलम्बन गरिनेछ।
- छाडा चौपाया र जंगली जनावर आतंक नियन्त्रण गर्न आवश्यक प्रक्रियाहरु अघि बढाईनेछ।

पुनर्वास नगरपालिकाको आर्थिक विद्येयक, २०८१

पुनर्वास नगरपालीकाको अर्थ सम्वन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विद्येयक

नगर सभामा पेश गरेको मितिः २०८१/०३/०८

प्रस्तावनाः

पुनर्वास नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ को अर्थ सम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्नको निमित्त स्थानीय कर तथा शुल्क संकलन गर्ने, छुट दिने तथा आय संकलनको प्रशासनिक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले, नेपालको संविधानको धारा २८८ को उपधारा (२) बमोजिम पुनर्वास नगरपालिकाको नगरसभामा यो **विद्येयक** प्रस्तुत गरिएको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः (१) यस **विद्येयक** को नाम "आर्थिक विद्येयक, २०८१" रहेको छ।

(२) यो **विद्येयक** २०८१ साल श्रावण १ गतेदेखि पुनर्वास नगरपालिका क्षेत्रभित्र लागू हुनेछ।

२. सम्पति करः नगरपालिकाका क्षेत्रभित्र अनुसूचि (१) बमोजिम एकिकृत सम्पत्ति कर/घरजग्गा कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

३. भूमि कर (मालपोत): नगरपालिका क्षेत्रभित्र अनुसूचि (२) बमोजिम भूमिकर (मालपोत) लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

४. घर वहाल करः नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले भवन, घर, पसल, ग्यारेज, गोदाम, टहरा, छप्पर, जग्गा वा पोखरी पूरै वा आंशिक तवरले वहालमा दिएकोमा अनुसूचि (३) बमोजिम घर जग्गा वहाल कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

५. व्यवसाय करः नगरपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोवारका आधारमा अनुसूचि (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

६. जडिबुटी, कवाडी र जीवजन्तु करः नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै व्यक्ति वा संस्थाले ऊन, खोटो, जडिबुटी, वनकस, कवाडी माल र प्रचलित कानूनले निषेध गरिएको जीवजन्तु वाहेकका अन्य मृत वा मारिएका जीवजन्तुको हाड, सिङ, प्वाँख, छाला जस्ता बस्तुको व्यवसायिक कारोवार गरेवापत अनुसूचि (५) बमोजिमको कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

७. सवारी साधन करः नगरपालिका क्षेत्रभित्र दर्ता भएका सवारी साधनमा अनुसूचि (६) बमोजिम सवारी साधन कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यावस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

८. विज्ञापन करः नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने विज्ञापनमा अनुसूचि (७) बमोजिम विज्ञापन कर लगाइने र असूल उपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यावस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

९. मनोरन्जन करः नगरपालिका क्षेत्रभित्र हुने मनोरन्जन व्यवसाय सेवामा अनुसूचि (८) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल उपर गरिनेछ। तर, प्रदेश कानुन स्वीकृत भई सो कानुनमा अन्यथा व्यावस्था भएको अवस्थामा सोहि बमोजिम हुनेछ।

१०. बहाल बिटौरी शुल्कः नगरपालिका क्षेत्रभित्र आफुले निर्माण, रेखदेख वा संचालन गरेका अनुसूचि (९) मा उल्लेख भए अनुसार हाट बजार वा पसलमा सोही अनुसूचिमा भएको व्यवस्था अनुसार बहाल बिटौरी शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

११. पार्किङ शुल्कः नगरपालिका क्षेत्रभित्र कुनै सवारी साधनलाई पार्किङ सुविधा उपलब्ध गराए वापत अनुसूचि (१०) बमोजिम पार्किङ शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१२. सेवा शुल्क, दस्तुरः नगरपालिकाले निर्माण, संचालन वा व्यवस्थापन गरेका अनूसूचि (१२) मा उल्लिखित स्थानीय पूर्वाधार र उपलब्ध गराइएको सेवामा सेवाग्राहीबाट सोही अनुसूचिमा व्यवस्था भए अनुसार शुल्क लगाइने र असूल उपर गरिनेछ।

१३. कर छुटः यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरुलाई कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन।

१४. कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधिः यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि नगरपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ।

अनुसुचीहरू

अनुसुची-१

(दफा २ संग सम्बन्धित)

१.नगरपालिका क्षेत्र भित्र सम्पत्तिकर/भुमिकर(मालपोत) निम्न दर रेट अनूसार वार्षिक कर लिने ।

क .सं.	विवरण	प्रस्तावित सम्पत्ति (मालपोत) कर	न्युनतम सीमा
१	रु. १ देखि ३ लाख सम्म	५०।००	३० देखि २००
३	रु. ३ लाख १ देखि ५ लाख सम्म	१००।००	
५	रु. ५ लाख १ देखि ७ लाख सम्म	१५०।००	
७	रु. ७ लाख १ देखि १० लाख सम्म	२००।००	
१०	रु. १० लाख १ देखि १२ लाख सम्म	२५०।००	२५० देखि ४००
११	रु. १२ लाख १ देखि १४ लाख सम्म	३००।००	
१२	रु. १४ लाख १ देखि १६ लाख सम्म	३५०।००	
१३	रु. १६ लाख १ देखि २० लाख सम्म	४००।००	
१५	रु. २० लाख १ देखि २२ लाख सम्म	५००।००	५०० देखि १०००
१६	रु. २२ लाख १ देखि २४ लाख सम्म	५५०।००	
१७	रु. २४ लाख १ देखि २६ लाख सम्म	६५०।००	
१८	रु. २६ लाख १ देखि २८ लाख सम्म	८००।००	
१९	रु. २८ लाख १ देखि ३० लाख सम्म	१०००।००	
२०	रु. ३० लाख १ देखि ३४ लाख सम्म	१२००।००	१२०० देखि ३०००
२१	रु. ३४ लाख १ देखि ३८ लाख सम्म	१५००।००	
२२	रु. ३८ लाख १ देखि ४२लाख सम्म	२०००।००	
२३	रु. ४२ लाख १ देखि ४६ लाख सम्म	२५००।००	
२४	रु. ४६ लाख १ देखि ५० लाख सम्म	३०००।००	
२५	रु. ५० लाख १ देखि ६० लाख सम्म	३५००।००	३५०० देखि १००००
२६	रु. ६० लाख १ देखि ७० लाख सम्म	४५००।००	
२७	रु. ७० लाख १ देखि ८० लाख सम्म	६०००।००	
२८	रु. ८० लाख १ देखि ९० लाख सम्म	८०००।००	
२९	रु. ९० लाख १ देखि १ करोड सम्म	१००००।००	
३०	रु. १ करोड १ देखि १ करोड २० लाख सम्म	१२०००।००	१२००० देखि २००००
३१	रु. १ करोड २० लाख १ देखि १ करोड ६० लाख सम्म	१६०००।००	
३२	रु. १ करोड ६० लाख १ देखि २ करोड सम्म	२००००।००	
३३	रु. २ करोड १ देखि २ करोड २० लाख सम्म	२५०००।००	२५००० देखि ६००००
३४	रु. २ करोड २० लाख १ देखि ३ करोड ३० लाख सम्म	४००००।००	
३५	रु. ३ करोड २० लाख १ देखि ४ करोड सम्म	५००००।००	
३६	रु. ४ करोड १ देखि ५ करोड सम्म	६००००।००	
३७	रु.छ करोड १ देखि माथि जति भए पनि २ रुपैया प्रति हजारका दरले एकिकृत सम्पत्ति कर लाग्ने		

जमिन सम्बन्धि मुल्यांकन

क्र.सं.	जमिन सम्बन्धी विवरण	प्रति विघा मुल्य
१.	राष्ट्रिय आवास कम्पनीले प्लानिङ रेको आई.वी.आर.डी. क्षेत्रका क वर्गका घडेरी प्रति बिघा	२,००,००,०००।
२.	राष्ट्रिय आवास कम्पनीले प्लानिङ रेको आई.वी.आर.डी. क्षेत्रका ख वर्गका घडेरी प्रति बिघा	१,६०,००,०००।
३.	प्रतिभा नगर बजार क्षेत्र र बजारक्षेत्रसंग जोडिएका घडेरी प्रति बिघा	१,३०,००,०००।
४.	परासन, त्रिभुवनवस्ती, आई.वी.आर.डी. ,बेलौरी, धनगढी रुटमा पर्ने घडेरी प्रति बिघा	१,१०,००,०००।
५.	कालोपत्रे सडकले छोएको जमिन प्रति बिघा (घडेरी योग्य)	४०,००,०००।
६.	कालोपत्रे सडकले छोएको जमिन प्रत बिघा (खेती योग्य)	३०,००,०००।
७.	ग्रावेल सडकले छोएको जमिन प्रति बिघा	१५,००,०००।
८.	कच्ची सडकले छोएको जमिन प्रति धिा	१२,००,०००।

९.	**सडकले नछोएको जमिन प्रति बिघा**	७,००,०००।
१०.	**सडकले छोएको/नछोएको जमिन प्रतिबिघा (वोर्डर संग जोडिएको,बगर, खेती अयोग्य ग्राभेल तथा कालोपत्रे)**	५,००,०००।

भौतिक संरचना सम्बन्धि मुल्यांकन

क्र.सं.	**घर भवन सम्बन्धि विवरण**	प्रति वर्ग फिट मुल्य
१	**आर.सि.सि.भवन प्रति वर्ग फिट**	८००।
२	**आर.बि.सि.भवन प्रति वर्ग फिट**	७००।
३	**पक्की गारो टिन छानो प्रति वर्ग फिट**	६००।
४	**कच्ची गारो टिन छानो प्रति वर्ग फिट**	४००।
५	**कच्ची भवन टायल खप्टा छानो प्रति वर्ग फिट**	२००।
६	**कच्ची भवन फुसको छानो प्रति वर्ग फिट**	१००।

(१) एकीकृत सम्पत्ति करका सम्बन्धमा आर्थिक वर्षको असोज मसान्तसम्म बूझाएमा १० (दश) प्रतिशत छुट,कार्तिक देखि जेठ मसान्त सम्म वुझाएमा छुट नपाईने र आर्थिक वर्षको असार १ गते देखि मसान्तसम्म १० प्रतिशत जरिवाना र वषै नाघी वक्यौता रहन गएमा सबै रकममा पहिलो वर्षको वक्यौतामा वीस प्रतिशत, दोस्रो वर्ष तीस प्रतिशत, तेस्रो वर्ष चालिस प्रतिशत, चौथो वर्ष पचास प्रतिशत, पांचौ वर्ष साठी प्रतिशत र सो भन्दा माथि सत्तरी प्रतिशत विलम्ब शुल्क लाग्नेछ ।

अनुसुची-२
(दफा ३ संग सम्बन्धित)
नगरपालिकाले लगाउने मालपोत कर

....

अनुसुची-३
(दफा ४ संग सम्बन्धित)
नगरपालिकाले लगाउने घर वहाल कर

१.वहाल कर		
	घर वहाल कर (प्रति एक सय को बार्षिक)	१० प्रतिशत
	जग्गा वहाल कर (प्रति एक सय को बार्षिक)	
	कृषि प्रयोजन	१ प्रतिशत
	व्यापारिक प्रयोजन	२ प्रतिशत
२.यस पुनर्वास न.पा.अन्तर्गतका साविकका गा.वि.स.हरुका हल प्रयोग गरे वापत		
	(क) सरकारी कार्यालय प्रतिदिन	५००।-
	(ख) राष्ट्रिय संघसंस्था	७००।-
	(ग) अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था	१०००।-

	(घ) मल्टीमिडिया प्रयोग गरेमा प्रति इक्यूपमेन्ट	७००।-
	ङ) टोटल स्टेसन प्रतिदिन	३०००।-
	च) कोर कटर	२०००।-
	छ) राजनितिक दल तथा भातृ संगठन	५०० । -
	ज. नगरपालिका हल प्रयोग गरेवापत (नगर क्षेत्र भित्र)	१५००।-
	झ) नगरपालिका हल प्रयोग गरेवापत (नगर क्षेत्र बाहिर)	२५००।-

अनुसुची-४

(दफा ५संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने व्यवसाय करः

३.वार्षिक व्यवसाय कर		
	(क) होटल तथा लज तर्फ (वार्षिक)	
	पार्टि प्यालेस	३०००।-
	होटल दुई तले र सो भन्दा माथि आवासीय	२५००।-
	होटल एक तले	१५००।-
	मसाज सेन्टर (SPA)	१००००।-
	मिठाई पसल	१०००।-
	चिया तथा कफी	५००।-
	होटल तथा नास्ता पसल बिर्को खोली मदिरा बिक्री ग्रामिण क्षेत्र	१५००।-
	होटल तथा नास्ता पसल बिर्को खोली मदिरा बिक्री शहरी क्षेत्र	२०००।-
	स्वीमिङ पुल	१०००
	(ख)माछा, मासु पसल (वार्षिक)	
	खसीको कटिङ्ग मासु पसल	१०००।-
	माछा कटिङ्ग मासु पसल	५००।-
	बंगुरको कटिङ्ग मासु पसल	१०००।-
	कुखुरा कटिङ्ग मासु पसल पक्की कोठा	१०००।-
	कुखुरा कटिङ्ग मासु पसल फडमा	५००।-
	माछा खसि बोका कुखुरा कटिङ पसल	१५००।-
	(ग) सागसब्जी तथा फलफुल पसल (वार्षिक)	
	सानो खोका छाप्रा पसल	५००।-
	ठुलो पक्की पसल	१०००।-
	(घ) स्वास्थ्य सेवा तथा क्लिनिक (वार्षिक)	
	अस्पताल १० शैया सम्मको	८०००
	अस्पताल १५ शैया सम्मको	१२०००
	औषधि बिक्री पसल थोक बिक्रेता	५०००।-
	औषधि बिक्री पसल खुद्रा बिक्रेता	२०००।-

	एक्सरे पसल	१०००।-
	चश्मा पसल	१०००।-
	दांत बनाउने निकाल्ने हाल्ने पसल तथा दन्त चिकित्सालय	२५००।-
	एग्रोभेट र पशुपंक्षी औषधी	१०००।-
	आयूर्वेदिक औषधि तर्फ (वार्षिक)	१०००।-
	चिकित्सक	१०००।-
	पशु चिकित्सक	१०००।-
	नर्सिङ्ग होम तथा पोलिक्लिनिक संचालन	५०००।-
	फिजियोथेरापी व्यवसाय संचालन	१०००।-
	ल्याब परीक्षण सेवा संचालन	१०००।-
	अल्ट्रासाउन्ड एक्सरे सेवा संचालन	२०००।-
	(ङ) अन्य व्यवसाय कर	
	सिलाई पसल २ मेसिन सम्म	३००।-
	सिलाई पसल २ मेसिन देखि ५ सम्म	७५०।-
	सिलाई पसल ५ मेसिन देखि माथि	१५००।
	सर्टिङ्ग सुटिङ्ग पसल सिलाई पसल	१२००।-
	सिलाई मेशिन मर्मत गर्ने पसल	५००।-
	अटो ई/ बस मोटर पार्ट बिक्रि पसल	३५००।-
	बस, जीप तथा ट्रेक्टर मर्मत	२०००।-
	मोटरसाइकल मर्मत तथा पार्टस् बिक्रि	१५००।-
	मार्ट	२५००।-
	किराना पसल ठुलो	२०००।-
	सानो किराना पसल	१०००।
	खोका किराना पसल	५००।
	छाला जुत्ता चप्पल बिक्रि गर्ने पसल	१,०००।-
	कस्मेटिक श्रृगांर सामान पसल ठुलो	१५००।-
	कस्मेटिक श्रृगांर समान पसल सानो	१०००।-
	गिफ्ट तथा उपहार सामाग्री विक्री पसल	१०००।-
	सटरिङ्ग सेवा व्यवसाय	३०००।-
	विद्युत सामग्री तथा मोटर बिक्री पसल	२०००।-
	खानेपानी धारा लगायत अन्य पसलबिक्री पसल	१०००।-
	पेन्ट बिक्री पसल (डिलर)	१५००।-
	भाडा वर्तन तथा अन्य समान बिक्री पसल	२०००।-
	टेलिभिजन, फ्रिज र कम्प्युटर बिक्री पसल	२५००।-
	डिस लाईनको केबुल व्यवसाय	५०००।-
	मलखाद बिउ बिजन बिक्री पसल	१०००।-
	खराद मसिन, ग्यांस मसिन र ब्याट्री चार्ज पसल	२०००।-
	पान बिडी पसल	५००।-
	हजाम २ सिट भन्दा बढी	१०००।-

	हजाम २ सिट भन्दा कम	८००।-
	बुटीक	१०००
	ब्युटी पार्लर	१०००।-
	ब्युटी पार्लर प्रशिक्षण केन्द्र	१५००।-
	साईन बोर्ड पेन्टिङ्ग पसल	१०००।-
	फ्लेक्स प्रिन्ट पसल	१५००।-
	घर जग्गा बिक्री केन्द्र	५०००।-
	कुटानी पिसानी पेलानी व्यवसाय	२०००।-
	चिउरा मिल तथा भुजा मिल	१०००।-
	पशुपंक्षी दानाको सप्लायर्स	१०००।-
	दाना उद्योग	५०००।-
	डिस होम डिलर	२०००।-
	एफ.एम.रेडियो व्यवसाय	२०००।-
	सुर्तिजन्य व्यवसाय	१५००।-
	धर्मकांटा व्यवसाय	१०००।-
	डेरीका सामान बिक्री गर्ने पसल	१,०००।-
	टेलीफोन प्रति टावर	७०००।-
	इन्टरनेट व्यवसाय संचालन	२०००।-
	सिसा तथा सिसा फ्रेम पसल	रु.१०००।
	बालुवा, रोडा, गिटी आदि संकलन गरी विकि गर्ने ब्यवसाय	रु.१५००।
	जालि उध्योग	रु.१०००।-
	नर्सरी व्यावसाय	रु.७००।-
	माटो वेचविखन व्यावसाय	प्रति टिप्पर रु १००।- र प्रति ट्याक्टर रु.५०।-
	(च) बजारमा खरीद बिक्री पसल	
	कांटा राखी गोदाम गर्ने ठूलो	५०००।-
	कांटा राखी गोदाम गर्ने सानो	४०००।-
	फुटकर खाद्यान्न खरिद विक्री पसल	३०००।-
	(छ) एजेन्सी तथा थोक बिक्री पसल (वार्षिक) व्यापारिक वस्तु	
	पम्पीङ्गसेट, जेनरेटर प्रति डिलर	२५००।-
	चुरोट, बिडी जस्ता धुम्रपान एजेन्सीमा	३५००।-
	बिस्कुट एजेन्सीमा	१०००।-
	साबुन एजेन्सी	१०००।-
	टायर एजेन्सी	१५००।-
	चाउचाउ एजेन्सीमा	१५००।-
	प्लास्टिक भाडा आदिको एजेन्सीमा	१५००।-
	कोल्ड ड्रिङ्स कोक तथा पेप्सी डिलर	२०००।-
	अन्य एजेन्सी प्रति थप	५००।-

	स्वदेशी विदेशी कपडा तथा अन्य सामानको थोक विक्रेता पसल	२०००।-
	स्वदेशी विदेशी तयारी कपडा पसल	१०००।-
	फेन्सी तयारी सामान कपडा श्रृङ्गारको सानो पसल	१०००।-
	कपडा रेडिमेट इलेक्ट्रोनिक फैन्सी समान पसल	१२००।-
	कपडा पसल (थान)	१०००।-
	मोटर साइकल बिक्री एजेन्सी	५०००।-
	मोटर साइकल पार्ट विक्री तथा मर्मत	१५००।-
	ट्र्याक्टर बिक्री एजेन्सी	६०००।-
	नाप तौल ढक तराजु	८००।-
	कृषि कार्यको लागि सानो पावर टेलर एजेन्सी	१०००।-
	उच्च स्तरीय मदिरा डिलर	१००००।-
	निम्न स्तरीय मदिरा डिलर	७०००।-
	प्रति एजेन्सिी मदिरा डिलर थप	२०००।-
	ग्यास सिलिण्डर विक्रेता पसल	२०००।-
	टि.भि.तथा फ्रिज समेतको डिलर पसल	१५००।-
	रेडियो डिलर	१,०००।-
	व्याट्रि डिलर पसल	१,०००।-
	विभिन्न सामान सप्लायर्स	१५००।-
	कम्प्यूटर तथा फोटोकपी मेशीन तथा सामान विक्रि पसल	२०००।-
	डविङ, फोटोकपी पसल	५००।-
	साइकल विक्री तथा पार्ट पुर्जा	१,०००।-
	ज्यासल वा आरन राखि कास, तामा, पित्तलको भाडा बनाई व्यवसाय गर्ने	१०००।-
	(ज) मट्टीतेल, पेट्रोल, डिजल पम्प तर्फ (वार्षिक)	
	पेट्रोल र डिजल पम्प संयुक्त	५०००।-
	डिजल पम्प	३०००।-
	मट्टी तेल पम्प	२०००।-
	(झ) साईकल, मोटर साइकल, टि.भी.डेक, रेडियो तथा घडी मर्मत पसल (वार्षिक)	
	साइकल मर्मत मात्र	५००।-
	मोटर साईकल मर्मत	१५००।-
	टि.भी..डेक, रेडियो तथा घडी बिक्रि मर्मत पसल	१०००।-
	टि.भी.डेक, रेडियो तथा घडी मर्मत पसल	५००।-
	इलेक्ट्रोनिक्स सामानहरु बिक्री पसल	२०००।-
	टर्च, छाता, सिलाई मसिन र अन्य मर्मत पसल	५००।-
	विद्युत सामग्री मोटर पंखा मर्मत पसल	१२००।-
	(ञ) उद्योग, कारखाना तथा विक्री कक्ष समेत (वार्षिक)	
	चिनी उद्योग तथा मिल	११५०००।-

	ईटा भट्टा चिम्नी	२००००।-
	टायल भट्टा उद्योग	३०००।-
	उखु क्रेसर उद्योग	५०००।-
	चुनढुङ्गा तथा खरी उधोग	२५००
	स : मिल आरा मिल	१५०००।-
	सेलर मिल ठुलो	५०००।-
	सेलर मिल सानो	२०००।-
	पाउरोटी पापड बनाउने उद्योग	१०००।-
	स्टील फर्निचर उद्योग र विक्री कक्ष	२५००।-
	काठ फर्निचर उद्योग र विक्री कक्ष	३०००।-
	अगरबत्ती तथा मैन बत्ती उद्योग	५००।-
	ह्याचरी उद्योग तथा सो संग सम्बन्धित विक्रि कक्ष	२०००।-
	बरफ उद्योग तथा आइसक्रिम उद्योग	१५००।-
	ह्यूमपाईप पिलर, विद्युत पोल बनाउने उद्योग	५,०००।-
	RCC गमला, ब्लक, खुट्टा बनाउने	२०००।-
	प्लाइउडको कच्चा पदार्थ उत्पादन गर्ने	५,०००।-
	चाउमिन उद्योग	२०००।-
	चक्लेट, टफी उद्योग	१०००।-
	नमकिन, दालमोठ बनाउने	७००।-
	ग्रील, सटर बनाउने उद्योग	३५००।-
	सिरक, डसना बनाउने तथा बिक्री पसल	१५००।-
	गारमेन्ट उद्योग	१५००।-
	सुन चांदी गहना बनाउने तथा बिक्री पसल (ठूलो)	३०००।-
	सुन चांदी गहना बनाउने तथा बिक्री पसल (ठूलो)	१५००।-
	(ट) फोटो स्टुडियो, कलरल्याब, कम्प्यूटर इन्स्च्यूट, मोबाईल जस्ता व्यवसाय (वार्षिक)	
	कलरल्याब	१५००।-
	फोटोस्टुडियो	१०००।-
	भिडियो क्यामरा व्यवसाय	१५००।-
	फोटोकपी, लेमिनेशन गर्ने तथा मर्मत पसल	७००।-
	टेन्ट हाउस	२०००।-
	वेन्डवाजा पसल	२०००।-
	डि.जे. साउन्ड	२५००।-
	छापाखाना स्टेशनरी	२०००।-
	स्टेशनरी तथा पुस्तक पसल	१५००।-
	ट्रान्सपोर्ट कम्पनी व्यवसाय	३०००।-

	भिडियो सि.डि.पसल	५००।-
	हार्डवेयर तथा निर्माण सामाग्री पसल क श्रेणी	३०००।-
	हार्डवेयर तथा निर्माण सामाग्री पसल ख श्रेणी	२५००।-
	मार्वल र टायल पसल	२०००।-
	सिसा, प्लाइउड, सनमाईका जन्य पसल	२०००।-
	खेलौना सजावट पसल	७००।-
	इन्जिनियरिङ्ग तथा परामर्श कन्सल्टेन्सी सेवा	५०००।-
	पेटिङ्ग आर्ट पसल	१०००।-
	गाई, भैसी पालन व्यवसाय	१०००।-
	बंगुर पालन व्यवशाय	१२००।-
	कुखुरा पालन व्यवसाय	७००। -
	माछा पालन व्यवसाय	
	न्यूनतम ५ कट्टा सम्म पोखरी भएको	७००।-
	५ कट्टा भन्दा माथी पोखरी भएको प्रति कट्टा थप	३०।-
	मौरी पालन व्यवसाय	५००।-
	बाखा पालन व्यवसाय	५००।-
	दुध दहि घ्यू पनिर विक्री गर्ने तथा डेरी संचालन	१०००।-
	बसको टिकट बुकिङ्ग काउण्टर	२०००।-
	पुल हाउस व्यवसाय	२०००।-
	(ठ) मोवाइल विक्रि तथा मर्मत पसल र सिमकार्ड विक्रि पसल	
	रिचार्ज र सिम कार्ड विक्री पसल	५००।-
	मोवाइल विक्री तथा मर्मत पसल (ठूलो)	२५००।-
	मोवाइल विक्री तथा मर्मत पसल (सानो)	१०००।-
	(ड) निजी क्षेत्रका अध्ययन संस्थाहरु (बोर्डिङ्ग स्कुल तर्फ)	
	क. पूर्व प्रा.वि.(पि.जी.)तह सम्मका	२०००।-
	ख. आधारभूत तह सम्मका	३०००।-
	ग. मा.वि.सम्मका	५०००।-
	ङ कम्प्युटर ईन्सिच्युट	२०००।-
	च. कोचिङ्ग टयुसन सेन्टर	१५००।-
	सवारी चालक तालिम सेन्टर (ड्राइभिङ्ग इन्स्च्यूट)	२०००।-
	विदेशी भाषा प्रशिक्षण केन्द्र र ट्यूशन	३०००।-
	छ. व्यवसायिक तथा प्राविधिक शिक्षालय	३०००।-
	होटल ट्रेनिङ्ग सेन्टर	२०००।-
	(ड) बित्तिय सेवा (वार्षिक)	
	बाणिज्य बैंक शाखा कार्यालय	१००००।-
	विकास बैंक शाखा कार्यालय तर्फ	८०००।-

	लघुवित्त संस्था	४०००।-
	सहकारी संस्था	२०००।-
	बीमा कम्पनी	४०००।-
	मुद्रा सटही काउन्टर, आई.एम.ई.तथा रेमिट सेन्टर	२०००।-
	(ढ) निर्माण व्यवसायी	
	क श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार	२००००।-
	ख श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार	१५०००।-
	ग श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार	१३०००।-
	घ श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार(इजाजत दस्तुर)	२००००।-
	घ श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार(नविकरण दस्तुर, व्यवसाय कर समेत)	१००००।-
	घ श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार(नविकरण दस्तुर विलम्व समेत)	१२०००।-
	घ श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार(नविकरण दस्तुर विलम्व समेत)अर्को प्रती आ।ब	४००००
	घ श्रेणीका रजिर्ष्टड ठेकेदार (प्रमाण पत्र दस्तुर)	१०००।-
	ङ ठेक्काको नामसारी गर्दा	५०००।-

अनुसुची-५

(दफा ६संग सम्बन्धित)

खाली सिशी,वोत्तल कवाड संकलन

सि.नं.	वबरण	ईकाइ	गत आ.व.को	चालु आको.व.	कै फयत
१	जलेको मोबिल	लटर	रू१।-	रू.२।-	
२	जुट र प्लाष्टिकका बोरा	के.जि.	रू.१।-	रू.१।-	
३	कार्पेटका टुक्रा	के.जि.	रू.२।-	रू.२।-	
४	टायर ट्युब	के.जि.	रू.२।-	रू.२।-	
५	थोत्रो टिन	के.जि.	रू.१।-	रू.२।-	
६	पुरानो ड्रम	के.जि.	रू.१।-	रू.२।-	
७	अन्य कागज कार्टुन समेत	के.जि.	रू.१।-	रू.३।-	
८	फलाम	के.जि.	रू.३।-	रू.४।-	
९	काम नलाग्ने मे शनरी औजार	के.जि.	रू.२।-	रू.२।-	
१०	अन्य धातु पत्तल,तामा आदी	के.जि.	रू.५।-	रू.१०।-	
११	पो ल थन पाईपका टुक्रा	के.जि.	रू.१।-	रू.३।-	
१२	कांचका धुलो र टुक्रा	के.जि.	रू.१।-	रू.१।-	
१३	खाली स स बियर	गोटा	रू.१।-	रू.१।५०	
१४	खाली स स मदिरा	गोटा	रू.०।५०	रू.०।५०	
१५	पुरानो ब्याट्री	के.जि.	रू.१०।-	रू.१०।-	
१६	काठको ठेकी	के.जि.	रू.५।-	रू.५।-	

अनुसुची-६

(दफा ७ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने सवारी करः

३. बार्षिक सवारी कर वा दर्ता कर

क्र.सं.	सवारी साधन	वार्षिक वा दर्ता कर रु.
१	ई रिक्शा, टेम्प(अनूमति,दर्ता,नविकरण)	१५००।-
२	जीप,कार सो सरहका साधन	
३	टेक्ट्रर २ पैंया (ट्राली)	
४	टेक्ट्रर ४ पैंया (ट्राली)	
५	माइक्रो बस,	
६	बस	
७	ट्रक/टिपर	
८	जे.सि.बि.,डोजर, क्रेन, लोडर हेवी इक्यूपमेण्ट	

अनुसुची-७

(दफा ८ संग सम्बन्धित)

नगरपलिकाले लगाउने विज्ञापन करः

४	**होडिंगं वोर्डको बार्षिक दस्तुर प्रति स्क्वायर फिटमा (विज्ञापन कर)**	
	व्यवसायिक दृष्टिकोणले प्रचार गर्ने साइन बोर्ड राख्ने पोस्टर टाँस्ने फिल्मी पोस्टर प्रति वर्ग फुट	१००।-
	काठ टिनमा प्रति वर्ग फुट	३०।-
	संघसंस्था पसलको पोस्टर	२००।-
	ठूला पसलको विज्ञापन कर	१००।-
	साना पसलको विज्ञापन कर	५०।-

अनुसूची-८

(दफा ९ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने मनोरञ्जन करः

५. मनोरञ्जन कर		
	अस्थायी लाइसेन्स लिई भिडियो प्रदर्शन व्यवसाय संचालन प्रति दिन	२५०।
	पटके थियटर, नौटंकी, सर्कस प्रत्येक पटक	३००।
	चटक देखाउने, औषधी बेच्ने(दैनिक)	५०।
	अन्य खेल देखाउने दैनिक	५०।
	स्थाई लाईसेन्स चलचित्र हल	२०००।
	चलचित्र मन्दिर प्रति ३ सो को	१२५।

अनुसुची-९

(दफा १० संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने वहाल विरौटी करः

७. वहाल कर		
	घर वहाल कर प्रति एक सयको वार्षिक	**१० प्रतिशत**
	जग्गा वहाल कर प्रति एकसयको वार्षिक	
	कृषि प्रयोजन	**१ प्रतिशत**
	व्यापारिक प्रयोजन	**२प्रतिशत**
८.यस पुनर्वास न.पा.अन्तर्गतका वडा कार्यालय तथा नगरपालिकाको कार्यालयको हल तथा साधन स्रोत प्रयोग गरे वापत		
	(क) सरकारी कार्यालय प्रतिदिन	१०००।-
	(ख) राष्ट्रिय संघसंस्था	१२००।-
	(ग) अन्तर्राष्ट्रिय संघसंस्था	२०००।-
	(घ) मल्टीमिडिया प्रयोग गरेमा प्रति इक्यूपमेन्ट	१०००।-
	ङ) टोटल स्टेसन प्रति दिन	३०००।-
	च) राजनितिक दल तथा भातृसंगठन	१०००
	छ) नगरपालिका हल प्रयोग गरेवापत (नगर क्षेत्र भित्रका व्यक्ति वा संस्था)	१५००।
	ज) नगरपालिका हल प्रयोग गरेवापत (नगर क्षेत्र बाहिरका व्यक्ति वा संस्था)	२५००।
	झ) व्याकहोलोडर प्रति घण्टा (इन्धन, अप्रेटर र आते जाते खर्च समेत सम्बन्धित संघ,संस्था,व्यक्ति,उ.स.ले नै व्यहोर्नु पर्ने)	१०००।
	ञ) रोलर प्रति दिन (इन्धन, अप्रेटर र आते जाते खर्च समेत सम्बन्धित संघ, संस्था, व्यक्ति, उ.स.ले नै व्यहोर्नु पर्ने)	८०००।
	ट) टिप्पर प्रति दिन (इन्धन,अप्रेटर र आते जाते खर्च समेत सम्बन्धित संघ, संस्था, व्यक्ति, उ.स.ले नै व्यहोर्नु पर्ने)	६०००।
	ठ) ट्रयाक्टर ट्राली प्रति दिन (इन्धन, अप्रेटर र आते जाते खर्च समेत सम्बन्धित संघ, संस्था, व्यक्ति, उ.स.ले नै व्यहोर्नु पर्ने)	२०००।
	ड) ट्रयाक्टर टंकी प्रति दिन (इन्धन, अप्रेटर र आते जाते खर्च समेत सम्बन्धित संघ, संस्था, व्यक्ति, उ.स.ले नै व्यहोर्नु पर्ने)	२०००।
	ढ) टंकी मात्र प्रति दिन (इन्धन, अप्रेटर र आते जाते खर्च समेत सम्बन्धित संघ, संस्था, व्यक्ति, उ.स.ले नै व्यहोर्नु पर्ने)	१०००।
९.सरसफाई शुल्क न.पा.को बजार क्षेत्रमा		
	(क) तीन तले पक्की घरको प्रति महिना	१००।–
	(ख) दुई तले पक्की घरको प्रति महिना	७५।–
	(ग) एक तले पक्की घरको प्रति महिना	५०।–
	(घ) कच्ची घरको प्रति महिना	३०।–
	(ङ) यस न.पा. क्षेत्रमा विद्युत पोल जडान प्रति पोल	१५।-
	(च) ट्रान्सफर्मर प्रति वर्ग फुट	१०।-
	(छ) खानेपानीका पाईप प्रति वर्ग मिटर मासिक	०।५०

अनुसूची-१०

(दफा ११ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने पार्किङ शुल्कः

यस सम्बन्धि व्यवस्था नगर कार्यपालिकाले तोके बमोजिम हुनेछ

अनुसूची-११

(दफा १२ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने ट्रेकिङ्ग, कोयोकिड, क्यानोइङ्ग, बन्जी जम्पिङ्ग, जिपफ्लायर र र्‍याफ्टीङ्ग शुल्कः

अनुसूची-१२

(दफा १३ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने सेवा शुल्क दस्तुरः

१०.सिफारिस र सिफारस दस्तुर		
	साधारण सिफारिस	१००।
	मुद्धा सम्बन्धि सिफारीस	१५०।
	मुद्दा निवेदन दस्तुर (वादी)	१००।
	न्याय प्रतिवादी दस्तुर	१५०।-
	मौजुदा सूचीका लागि निवेदन दस्तुर	१०००।
	नागरिकता सिफारिस बंशज	१००।
	नागरिकता सिफारिस बैबाहिक अंगिकृत	२०००।
	नागरिकता सिफारिस अंगिकृत	५०००।
	अंग्रेजीमा गरिने सामान्य सिफारिस	२५०।
	नागरिकता प्रमाण पत्र सिफारीस सर्जमिन दस्तुर	२००।
	अंग्रेजीमा गरिने पारिवारीक विवरण र नाता कायम सिफारीस	१०००।
	नाता प्रमाणित स्थलगत सर्जमिन दस्तुर समेत	५००।
	नाता कायम सिफारीस	३००।
	अंशियार प्रमाणित	३००।
	पारिवारिक विवरण सिफारीस	२५०।
	अग्रेजीमा जन्म, मृत्यु, विवाह र वसोवास प्रमाणीत	५००।
	नावालक सिफारीस	१००।
	नेपालीमा जन्म, मृत्यु, विवाह र बसाईसराई प्रमाणित	२००।
	सगोलमा भएको प्रमाणित	२००।
	अविवाहित प्रमाणित सर्जमिन सहित	४००।
	व्यक्तिगत घटना दर्ता जरीवाना(३५ दिन पछिको)	२५०।
	व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रतिलिपी	५००।
	मालपोत रसिद प्रतिलिपी	५०।
	मालपोत कार्यालयलाई दिइने फोटो सहितको सिफारिस	३००।

	अनुभव प्रमाणित दस्तुर	५००।
	जग्गाा छुटयाउने प्राविधिक खर्च प्रति कित्ता	२५००।
	जग्गा रोक्का सिफारीस	२००।
	फोटो प्रमाणित र अन्य प्रमाणित दस्तुर	२००।
	तमसुक प्रमाणित निबेदन सिफारीस	१००
	तमसुक प्रमाणीत दस्तुर प्रति लाखमा	२०।
	चारित्रिक प्रमाणित सर्जमिन सहित	३००।
	खानेपानी जडान, नामसारी, ठांउसारी	२००।
	विद्युत जडान, नामसारी, ठांउसारी (घरायसी)	२००।
	विद्युत जडान संस्थागत	५००।
	विद्युत जडान, नामसारी, ठांउसारी साना (उद्योग)	५००।
	विद्युत जडान, नामसारी, ठांउसारी मझौला (उद्योग)	१०००।
	विद्युत जडान, नामसारी, ठांउसारी ठुला (उद्योग)	३०००।
	कुकाठ कटान सिफारिस गरेको १ रुख देखि ५ सम्म	२००।
	कुकाठ कटान सिफारिस गरेको ५ रुख देखि माथी प्रति रुख	१००।
	टेलीफोन नामसारी	२५०।
	घर सारको सिफारिश जिल्ला भित्र	३००।
	घर सारको सिफारिश जिल्ला बाहिर	५००।
	संचार सम्बन्धि विभिन्न सिफारिस	५००।
	सार्वजनिक मठमन्दिर गुम्वा, मस्जिद, चर्च पाटी पौवामा सञ्चार तथा विद्युत सिफारिस	१००।
	गैरसरकारी संस्था, सहकारी र क्लव को सिफारीस दस्तुर	५००।
	व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र दस्तुर	५००।
	कृषक समुह सिफारिस	१००।
	अन्य सर्जमिन दस्तुर	५००।
११.उद्योग र व्यवसाय संचालन, बन्द लगायत अन्य सिफारीस दस्तुर		
	घरेलु उद्योग सर्जमिन सहितका	१०००।
	सहकारी दर्ता सिफारिस	३०००।
	व्यवसाय दर्ता र संचालन सिफारीस सर्जमिन गर्नु पर्ने अवस्थामा	१०००।
	व्यवसाय दर्ता र संचालन सिफारीस सर्जमिन नगर्नु पर्ने अवस्थामा	५००।
	व्यवसाय बन्द सिफारिश	५००।
	व्यवसाय नाम परिवर्तन सिफारिश	३००।
	व्यवसाय नामसारी, ठांउसारी दस्तुर	१०००।
	मदिरा व्यवसाय सिफारिस दस्तुर विर्को खोली बिक्री ग्रामिण क्षेत्र	३०००।

	मदिरा व्यवसाय सिफारिस दस्तुर विर्को खोली बिक्री शहरी क्षेत्र	४०००।
	मदिरा व्यवसाय सिफारिस थोक बिक्रेता बिर्को नखोली ग्रामिण क्षेत्र	६,०००।
	मदिरा व्यवसाय सिफारिस थोक बिक्रेता बिर्को नखोली शहरी क्षेत्र	८,०००।
	मदिरा व्यवसाय प्रति एजेन्सी थप दस्तुर	२०००।
	कुटानी पिसानी एवं बिक्री	१५००।
	सेलर मिल	२०००।
	चिनी मिल	२५०००।
	स : मिल	७०००।
	ईटा उद्योग चिम्नी	१००००।
	डेरी उद्योग	१०००।
	कन्क्रिट उद्योग (ह्यूमपाइप आदि)	२५००।
	कन्क्रिट उद्योग (रिङ्ग आदि)	१५००।
	क्रसर उद्योग	७०००।
	पार्टि प्यालेस	३०००।
	होटल लज रेष्टुरेन्ट	२०००।
	होटल संचालन	१०००।
	ह्याचरी उद्योग	२५००।
	माछा पालन	१०००।
	दाना उद्योग	१०००।
	पोल्ट्री फर्म	१०००।
	टायर रिसोलिङ उद्योग	३०००।
	ग्रिल उद्योग	१५००।
	जाली तथा अन्य माथी छुटेका हार्डवयर सम्बन्धी उध्योग	१०००
	पाटि पेलेस	२०००।
	सटरिङ उद्योग	२०००।
	उखु क्रेसर उद्योग	५०००।
	चिउरा उद्योग	१०००।
	मसला उद्योग	१०००।
	ग्यांस डिलर व्यवसाय संचालन	३०००।
	पापड उद्योग	१०००।
	चाउमिन उद्योग	१०००।
१२. घर जग्गा नामसारी दस्तुर		
	घरबाटो सिफारिस न्यूनतम दस्तुर	३००।

	मरुवा सरुवा नामसारी दस्तुर	२००।
	घर बाटो सिफारीस खरीद बिक्रीको मालपोत कार्यालयले मूल्यांकन गरेको बजार क्षेत्रको प्रति कित्ता	०.२०
	घर बाटो सिफारीस खरीद बिक्रीको मालपोत कार्यालयले मूल्यांकन गरेको ग्रमीण क्षेत्रको प्रति कित्ता	०.०५
	घर बाटो सिफारीस अंश बण्डाको मालपोत कार्यालयले मूल्यांकन गरेको ग्रामीण क्षेत्रको प्रति कित्ता	०.०१
१३. चार किल्ला प्रमाणित तथा चौहद्धी प्रमाणित		
	ग्रामीण स्तरको जग्गा जमिन १ कट्ठा सम्म	३००।
	बजार क्षेत्रको न्युनतम १० धुर सम्म	५००।
	बजार क्षेत्रको न्युनतम १ कट्ठा सम्म	१०००।
	१–५ कट्ठा सम्म ग्रामिण क्षेत्र	७००।
	६ कट्ठा देखि १ बिगाह सम्म	१०००।
	१ बिगाह देखि २ बिगाह सम्म	१५००।
	२ बिगाह देखि ३ बिगाह सम्म	२०००।
	३ बिगाह देखि माथि	२५००।
	भू वर्गिकरण सिफारिस प्रति कित्ता	५००।
१४. नक्सापास सम्बन्धि दस्तुर		
	नगरपालिकाको कालो पत्रे सडकमा प्रति वर्गफुट	८।
	नगरपालिकाको ग्राभेल सडकमा प्रति वर्गफुट	५।
	नगरपालिकाको कच्ची सडकमा प्रति वर्गफुट	३।
	नक्शा पासको निवेदन दस्तुर	५००।
	नक्शा नामसारी दस्तुर	३००।
	नक्शाको प्रतिलिपी प्रमाणित	५००।
	नक्शा पासको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी	२००।
	जस्ता छानाको घर निर्माण सम्पन्न सिफारिश	३५०।
	लोड वेयरिंग घर निर्माण सम्पन्न	५००।
	आर.सि.सि.फ्रेम स्ट्रक्चर १००० बर्ग फुट भन्दा कमको निर्माणमा निर्माण सम्पन्न	६००।
	आर.सि.सि.फ्रेम स्ट्रक्चर १००० बर्ग फुट भन्दा माथिका निर्माणमा निर्माण सम्पन्न	८००।
	भवन लेआउट दस्तुर	१०००।
	सुचना प्रकाशन दस्तुर	५००।
१५. वैदेशिक प्रयोजनको लागि सम्पत्ति मूल्यांकन दस्तुर		
	क) १ लाख देखि ५ लाख सम्म	५००।-
	ख) रु. १० लाख सम्ममा	१०००।-

	ग) दश लाख देखि पच्चीस लाख सम्म	२०००।-
	घ) पच्चिस लाख एक देखि पचास लाख सम्म	२५००।-
	ङ) पचास लाख एक देखि पचहत्तर लाख सम्म	३०००।-
	च) पचहत्तर लाख एक देखि एक करोड सम्म	३५००।-
	छ) एक करोड एक देखि एक करोड पचास लाख सम्म	५०००।-
	ज) एक करोड पचास लाख एक देखि दुई करोड सम्म	६०००।-
	झ) दुई करोड एक देखि दुई करोड पचास लाख सम्म	७०००।-
	ञ) दुई करोड पचास लाख एक देखि तीन करोड सम्म	८०००।-
	ट). तीन करोड एक देखि चार करोड सम्म	९०००।-
	ठ) चार करोड एक देखि पांच करोड सम्म	११०००।-
	५ करोड एक भन्दा माथिमा	१६०००।-
	निजि स्तरका शैक्षिक सस्था खोल्ने तथा तह थप दस्तुर सामुदायिक विद्यालय र सघ सस्था सम्बन्धि अन्य	
	आधारभुत तह (१-५)	१००००।-
	आधारभुत तह (६-८)	१५०००।-
	मा वि तह (९- १०)	२२०००।-
	नर्सिङ्ग होम र ट्रेनिङ इन्स्च्युट तथा थप नयाँ कक्षा अनुमति	१५०००।-
	थप कक्षा अनुमति आ.वि. (१ देखी ५)	२०००।-
	थप कक्षा अनुमति आ.वि. (६ देखी ८)	३०००।-
	थप कक्षा अनुमति मा.वि. (९ देखी १२)	५०००।-
	नर्सिङ्ग होम मात्र	६०००।-
	इन्स्च्युट लोक सेवा कक्षा टेनिङ्ग सेन्टर टयुसन सेन्टर आदि अनुमतीका लागि सिफारिस	२०००।-
	कक्षा ८ को ग्रेड सिट प्रतीलिपी ६ महिना सम्म निशुल्क ६ महिना पछीको	२५०।-
	कक्ष ८ को सस्थागत विद्यालयका परिक्षर्थीहरु लाइ परिक्षा शुल्क	३००।-
	कृषि तथा पशु	
	सामान्य तथा अनुदान सिफारिस	१००।-
	लागत अनुमानको सिफारिस गर्दा रु दश लाख सम्म	५००।-
	लागत अनुमानको सिफारिस गर्दा रु दश लाख भन्दा माथि	१०००।-
	कृषि तथा पशु समुह नविकरण	३००।-
	अनुदान प्राप्त गरी सकेपछि सिफारिस गर्दा एक लाख सम्म	५००।-
	अनुदान प्राप्त गरी सकेपछि सिफारिस गर्दा पाच लाख सम्म	१०००।-
	अनुदान प्राप्त गरी सकेपछि सिफारिस गर्दा पाच लाख भन्दा माथी	१५००।-
	क्रितिम गर्भाधान दस्तुर बाखा	५०।-
	क्रितिम गर्भाधान दस्तुर गाइ भैसी	१००।-
	उखु अनुदान कृषक दर्ता/नविकरण शुल्क	३००।-

	अन्य बाह्य अनुदानका लागी सिफारिस	३००।-
१६. वार्षिक आम्दानी प्रमाणित दस्तुर		
	० देखि १० लाख सम्म	**१०००।-**
	१० लाख देखि माथि	**१५००।**
१७.बैकिङ प्रयोजनका लागि सम्पत्ती मूल्यांकन दस्तुर		
	रू.१० लाख सम्म	**१०००।-**
	रू.१० लाख देखि २५ लाख सम्म	**१५००।-**
	२५लाख देखि ५० लाखसम्म	**२०००।-**
	५० लाख देखि ७५ लाख सम्म	**३०००।-**
	७५ लाख देखि १ करोडसम्म	**४०००।-**
	१ करोड देखि माथि	**५५००।-**

अनुसूची-१३
(दफा १४ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने पर्यटन शुल्कः
....

दफा १५ मा उल्लेख भएको कर छुटः यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई ऐनमा तोकिए बमोजिम वाहेक कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन ।

दफा १६ मा उल्लेख भएको कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधिः यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि नगरपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ ।

अनुसुची – १३
(दफा १४ संग सम्बन्धित)

नगरपालिकाले लगाउने पर्यटन शुल्कः
....

दफा १५ मा उल्लेख भएको कर छुटः यस ऐन बमोजिम कर तिर्ने दायित्व भएका व्यक्ति वा संस्थाहरूलाई ऐनमा तोकिए बमोजिम वाहेक कुनै पनि किसिमको कर छुट दिईने छैन।

दफा १६ मा उल्लेख भएको कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधिः यो ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार कर तथा शुल्क संकलन सम्बन्धि कार्यविधि नगरपालिकाले तोके अनुसार हुनेछ।

नगरपालिकाको विनियोजन विद्येयक, २०८१

पुनर्वास नगरपालीकाको अर्थ सम्वन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विनियोजन विद्येयक

नगरसभामा पेश गरीएको मितिः २०८१/०३/०८

पुनर्वास नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१/२०८२ को सेवा र कार्यहरुको लागि स्थानीय सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने र विनियोजन गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विनियोजन विद्येयक, २०८१

प्रस्तावनाः

पुनर्वास नगरपालिकाको आर्थिक बर्ष २०८१।०८२ को सेवा र कार्यहरुको लागि सञ्चित कोषबाट केही रकम खर्च गर्ने अधिकार दिन र सो रकम विनियोजन गर्न वाञ्छनीय भएकोले,नेपालको संविधानको धारा २२९ को उप–धारा (२) बमोजिम पुनर्वास नगर सभाले यो ऐन बनाएको छ।

१.संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

१) यस ऐनको नाम "पुनर्वास नगरपालिकाको विनियोजन विद्येयक, २०८१" रहेको छ।

२) यो विद्येयक ऐन बनेपछि तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ।

२) आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को निमित्त सञ्चित कोषबाट रकम खर्च गर्ने अधिकारः

१) आर्थिक वर्ष २०८१/०८२

को नगर कार्यपालिका वडा समित विषयगत शाखाले सेवा र कार्यहरुका निम्ति अनुसूचि १ मा उल्लेखित चालू खर्च पुजिगत खर्च र वित्तिय ब्यवस्थापनको रकम समेत गरी जम्मा रु. ८८७७३३०००।-अक्षेरुपी ८८ करोड ७७ लाख ३३ हजार मात्रमा नबढाई निर्दिष्ट गरिए बमोजिम सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न सकिनेछ।

२) उपदफा १ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि संघिय सरकार प्रदेश सरकारबाट प्राप्त थप अनुदान सोही अनुसार खर्च गर्न सकिने छ।

३) आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को निमित्त नगर कार्यपालिका, वडा समिति, विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुका निमित्त अनुसूची १ मा उल्लेखित चालू खर्च, पूँजिगत खर्च र बित्तिय व्यवस्थाको रकम समेत गरी जम्मा रकम रु. ८८७७३३०००।- अक्षेरुपी अठासी करोड सतहत्तर लाख तेत्तिस हजार मात्र।)

४) विनियोजनः

१) यस ऐनद्धारा सञ्चित कोषबाट खर्च गर्न अधिकार दिइएको रकम आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को निमित्त पुनर्वास नगरपालिकाको नगर कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरिनेछ।

२) उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कार्यपालिका, वडा समिति र विषयगत शाखाले गर्ने सेवा र कार्यहरुको निमित्त विनियोजन गरेको रकम मध्ये कुनैमा बचत हुने र कुनैमा अपुग हुने देखिन आएमा नगर कार्यपालिकाले बचत हुने शीर्षकबाट अपुग हुने शीर्षकमा रकम सार्न सक्नेछ। यसरी रकम सार्दा एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा रकमको २५ प्रतिशतमा नबढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुबाट अर्को एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न तथा निकासा र खर्च जनाउन सकिनेछ। पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्था तर्फ विनियोजित रकम साँवा भुक्तानी खर्च र व्याज भुक्तानी खर्च शीर्षकमा बाहेक अन्य चालू खर्च शीर्षक तर्फ सार्न सकिने छैन।

तर चालु तथा पूँजिगत खर्च र वित्तीय व्यवस्थाको खर्च व्यहोर्न एक स्रोतबाट अर्को स्रोतमा रकम सार्न सकिनेछ।

३) उपदफा (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि एक शीर्षकबाट सो शीर्षकको जम्मा स्वीकृत रकमको २५ प्रतिशत भन्दा बढ्ने गरी कुनै एक वा एक भन्दा बढी शीर्षकहरुमा रकम सार्न परेमा नगर सभाको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

अनुसूचि–१

(दफा २ संग सम्बन्धित)

नेपालको संविधानको धारा २२९ (२) बमोजिम

संञ्चित कोषबाट विनियोजन हुने रकम रु. हजारमा

क्र.सं.	अनुदान संख्या	शिर्षकको नाम	चालु खर्च	पुजिगत खर्च	वित्तीय व्यवस्था	जम्मा
१	२	३	४	५	६	७
१		नगर कार्यपालिका				८८७७३३०००।-
२		वडा समिति				
३		विषयगत शाखा				
४		ऋणको सावा,व्याज भुक्तानी				
५		लगानी शेयर/ऋण				
		जम्मा				८८७७३३०००।-

आगामि आ.व. २०८१/०८२ को आय -ब्यय विवरण तपशिल अनुसार रहेको छः

तपशिल

आगामी आ ब २०८१/०८२ को वजेट बाँडफाँड तथा योजना तर्जुमा गर्दा विषयगत क्षेत्र, भूगोल, जनसंख्या, मानव वस्ती र जिवन स्तरको अवस्था आदी लाई बिश्लेषण गरी बिनियोजन गरिएको छ।

आ व २०८१/०८२ का लागि श्रोत अनुमान तथा वजेट सिमा

आय				
क्र.स.	श्रोत	श्रोत	आ ब २०८१।०८२ को आय	कैफियत
१	संघिय सरकार बित्तिय समानिकरण	संघिय सरकार	१४९३०००००	
२	प्रदेश सरकार बित्तिय समानिकरण	प्रदेश सरकार	१४१४५०००	
३	नेपाल सरकार ससर्त अनुदान चालु	संघिय सरकार	२५२९०००००	
४	नेपाल सरकार ससर्त अनुदान पुजिगत	संघिय सरकार	५३१०००००	
५	राजश्व बाडफाड (संघ)	संघिय सरकार	१३०८०००००	
६	संघिय सरकार बिशेष अनुदान	संघिय सरकार	३५००००००	
७	संघिय सरकार समपुरक अनुदान	संघिय सरकार	२१८०००००	
८	प्रदेश सरकार समपुरक	प्रदेश सरकार	९५०००००	
९	प्रदेश सरकार बिशेष	प्रदेश सरकार	३५०००००	
१०	आन्तरिक श्रोत	आन्तरीक	३९००००००	
११	सवारी साधन कर बाँडफाँड (प्रदेश)	प्रदेश सरकार	१०१३३०००	
१२	स्थानिय राजश्व बाडफाड	आन्तरीक	१३००००००	

१३	अनुमानीत अल्या भएर आउने रकम	आन्तरीक	१५०००००००	
१४	प्रदेश सशर्त चालु	प्रदेश सरकार	१०७०००००	
१५	प्रदेश सशर्त पुजिगत	प्रदेश सरकार	४४८५०००	
अनुमानित जम्मा आय			८८७७३३०००	
ब्यय			आ ब २०८१।०८२ को ब्यय	
क्र.स.	कार्यक्रम	श्रोत	आ ब २०८१।०८२ को ब्यय	कैफियत
१	समपुरक कोष		६०००००००	
२	बिषयगत शाखा			
क	कृषि विकास शाखा		१००००००००	
ख	पशु विकास शाखा		८००००००	
ग	HEIFER सँगको सहकार्यका लागि कृषि तथा पशु विकास कार्यक्रम		१००००००००	
घ	शिक्षा		२१००००००	
ङ	स्वास्थ्य		११५०००००	
च	महिला बालबालिका, ज्येष्ठनागरिक		२५०००००	
छ	लक्षित बर्ग (दलित,अपा.ग,आदिवासी/जनजाती		२००००००	
ज	बन वाताबरण		१००००००	
झ	सहकारी		१५०००००	
ञ	खेलकुद		२५०००००	
ट	सरकारी गैरसरकारी संस्था संगको साझेदारी कार्यक्रम		१००००००	
ठ	भुमि आयोग संग सम्बन्धित कार्यक्रम		३००००००	
ड	खानेपानी तथा पुर्ण सरसफाई		१५०००००	
ढ	न्यायिक समिति प्रवर्धन		१७०००००	
ण	बिपद / प्रकोप ब्यवस्थापन कोष		१५०००००	
त	विपद पूर्व तयारी कार्येक्रम हरु साझेदारी कार्येक्रम सहित		१००००००	
त	उध्धम बिकास कार्यक्रम		१५०००००	
थ	पर्यटन प्रवर्धन कला संस्कृति कार्यक्रम		७७८०००	
द	शुसासन प्रबर्धन परामर्श कार्यक्रम		२००००००	
ध	स्वास्थ्य संस्था लगायत अन्य सरकारी भौतिक संरचना मर्मत संभार		३३०००००	
न	सूचना प्रबिधि शाखा		२००००००	
जम्मा			**८९२७८०००**	

३	नगरस्तरिय योजना		४५०००००००	
४	क्रमिक रुपमा रहेका योजनाका लागी		५५०००००००	
५	वडाको चालुगत खर्च		३३०००००	
६	फर्निचर तथा फिचर्स		४०००००००	
७	मेसिनरी औजार		४०००००००	
८	३ पालिकाको साझेदारीमा ल्याण्डफिल साइटका लागि जग्गा खरिद तथा निर्माण		८००००००	
९	भैपरी चालु तथा पुजिगत खर्च		१४७०००००	
जम्मा			**१३४३०००००**	
१०	नगरपालिकाको चालूगत		१६९८०००००	
११	**वडा सिलिङ**			
	वडा नं. १		५५००००००	
	वडा नं. २		५००००००	
	वडा नं. ३		४००००००	
	वडा नं. ४		४००००००	
	वडा नं. ५		५६००००००	
	वडा नं. ६		४५००००००	
	वडा नं. ७		४००००००	
	वडा नं. ८		५००००००	
	वडा नं. ९		५५००००००	
	वडा नं. १०		४५००००००	
	वडा नं. ११		५७००००००	
जम्मा			**५३३०००००**	
नगरपालिकाबाट बाडफाँड गरीने श्रोतहरु				
१	नेपाल सरकार समानिकरण अनुदान		१४९३०००००	
२	नेपाल सरकार राजश्व बाँडफाँड		१३०८०००००	
३	प्रदेश सरकार समानिकरण		१४१४५०००	
४	प्रदेश राजश्व बाडफाड		१०१३३०००	
५	स्थानिय राजश्व बाँडफाँड		१३००००००	
६	आन्तरिक श्रोत अ ल्या		१५०००००००	
७	आन्तरिक श्रोत(प्रशासनिक खर्च)		३९००००००	
जम्मा			५०६३७८०००	
बाँडफाँड गरीने श्रोतहरुको रकम बाँडफाँड गरिएका शिर्षकहरु				
१	समपुरक कोष		६०००००००	
२	विषयगत शाखा		८९२७८०००	

३	नगरपालिका चालुगत खर्च		१६९८०००००	
४	नगरस्तरिय योजना		४५००००००	
५	क्रमिक रुपमा रहेका योजनाका लागी		५५००००००	
६	वडाको चालुगत खर्च		३३००००००	
७	फर्निचर तथा फिचर्स		४००००००	
८	मेसिनरी औजार		४००००००	
९	३ पालिकाको साझेदारीमा ल्याण्डफिल साइटका लागि जग्गा खरिद तथा निर्माण		८००००००	
१०	भैपरी चालु तथा पुजिगत खर्च		१४७००००००	
११	वडागत शिलिङ		५३३००००००	
जम्मा			५०३८७८०००	

अन्तमा पुनर्वास नगरपालिकाको नगर सभाको १५ औं अधिवेशनमा यहाँहरुले दिनुभएको गहन सल्लाह र सुझावलाई आत्मसाथ गर्दै ति सल्लाह र सुझावहरुलाई श्रोत साधन एव प्रचलित कानूनको अधिनमा रहि आगामी दिनहरुमा लागु गर्दै लैजाने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु। पालिकाको सफलता, जनताको विश्वास र कार्यपालिकाको कार्य सम्पादनसँग जोडिएको महत्वपूर्ण युगिन दायित्वबोध गर्दै सबल र समुन्नत पुनर्वास नगरपालिका बनाउने संकल्प पुरा गर्न हामी कटिबद्ध छौ। नगर सभाको १५ औं अधिवेशनलाई सफल पार्नमा महत्वपूर्ण भूमिका खेल्नु हुनेछ भन्ने कुरामा बिश्वास राख्दै सो को लागि सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु। आउंदा दिनहरुमा यसै प्रकारको सहयोगको अपेक्षा गर्दै पुनर्वास नगरपालिकाको एघारौं नगर सभाको अन्त्य गर्दछु।

धन्यवाद !